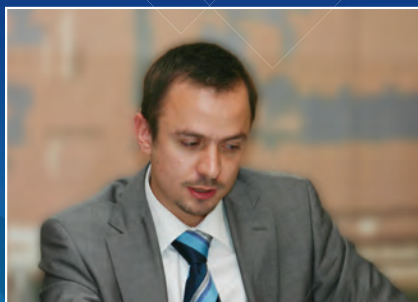

čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci

české Vězeňství

4 / 2008

rozhovor s náměstkem
ministra spravedlnosti
Markem Ženíškem
Str... 2

ICPA
pohled za oponu
Str... 11

Mírov
nejstarší vězení v zemi
Str... 26

Tvrdost nebo mučení
Str... 30

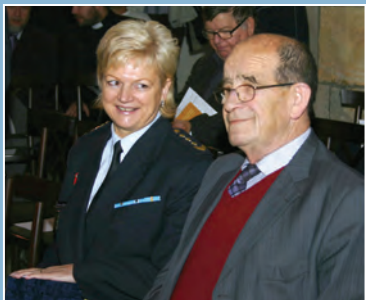
str. 6

str. 7

str. 24

str. 32

Rozhovor s Markem Ženíškem	str. 2
Všehrdští věžňové zachránili pracovníka třídního odpadů.....	str. 4
Kompendium úmluv, doporučení a usnesení	str. 5
Oslavy dňa ZVJS v Trenčíne	str. 6
Brněnská zásahovka předvedla své umění	str. 6
Eskorta zachránila účastníka nehody	str. 7
Divadlo jako léčba	str. 8
Protidrogová porada ve Všehrdech	str. 8
Modernizace protipožární techniky v VV Brno	str. 9
Všehrdská Eifelovka	str. 9
Velvyslanec navštívil misi v Haagu	str. 10
Vězeňkyně varují studentky	str. 10
ICPA - pohled za oponu	str. 11
Nakupování za mřížemi	str. 19
Maturity ve věznici Valdice	str. 19
Vysokoškolské studium - Brno	str. 20
Vězení není pomsta	str. 21
Práce i volný čas za mřížemi	str. 22
Funkční analýza	str. 23
Psi se v Kynšperku osvědčili	str. 24
Mírov - nejstarší vězení v zemi	str. 26
Tvrdost nebo mučení	str. 30
Dest let vězeňské duchovní služby	str. 32
Fotosoutěž	str. 33

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ č. 4/2008. Časopis vychází čtyřikrát ročně.

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Káčer, Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4

<http://www.vscr.cz>; redakce-cv@grvs.justice.cz

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

Martina Redlichová, tel.: 244 024 407, fax: 244 024 403, e-mail: mredlichova@grvs.justice.cz

Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha – Pankrác

Publikování údajů a článků z Českého vězeňství není dovoleno bez souhlasu redakce.

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2007, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Na co se můžete těšit...

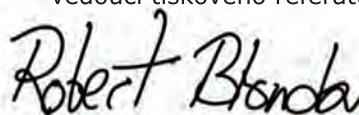
Když vedoucí tiskového oddělení Robert Káčer, psal v dubnu editorial prvního letošního čísla časopisu České vězeňství, omlouval se Vám, čtenářům za nedodržení plánovaného vydání čísla. Teď, kdy píše úvodník k poslednímu číslu, mohl bych se omlouvat také. Ne sice za zpoždění čtvrtého čísla, to vychází podle plánu v prosinci, ale za zpoždění dvou čísel předchozích. Skutečně, uplynulý rok, byl pro nás v tiskovém oddělení poněkud hektický. Nejprve vydání časopisu zkomplikovaly organizační změny týkající výroby časopisu, pak harmonogram narušila organizace mezinárodní konference ICPA. Ale samozřejmě, to jsou záležitosti, které Vás, čtenáře nemusejí zajímat. Nicméně doufáme, že v příštím roce se nic takového nestane a že dostane svůj časopis ve stanovených čtvrtletných intervalech: První číslo během března, druhá v červnu, třetí v září a čtvrté za rok v prosinci. Sudá čísla bychom kromě toho chtěli doplnit elektronickými přílohami, kde najdete některá zajímavá témata či praktické afirmace, které si zaslouží hlubší pozornost a důkladnější zpracování. Rádi bychom zaměřili celý příští ročník časopisu na to nejaktuálnější, co se v naší službě děje, tedy především na začátky provozu ústavů pro výkon zabezpečovací detence, zvyšování zaměstnanosti vězňů, prevenci kriminality a resocializaci odsouzených. Chtěli bychom se také více soustředit na práci příslušníků vězeňské služby, představit rozdílné profese a také zajímavé osobnosti. Uvítáme, pokud se námi podělíte o svoje tipy a postřehy, pokud nám poradíte o kom by bylo zajímavé napsat nebo koho přijet vyfotografovat při práci. A samozřejmě budeme vděční za Vaše připomínky a názory nejen k vězeňství a vězeňské službě, ale i k situaci ve společnosti. České vězeňství je otevřeno každému, kdo je ochoten podělit se s ostatními o svoje názory, o svůj pohled na věc.

Máme v plánu posunout o něco dál i nový modernější vzhled časopisu. Můžete se těšit na modifikovanou grafickou úpravu a novou hlavičku. České vězeňství by i nadále mělo zůstat jak odbornou platformou, tak i nástrojem čtvrtletního informování o dění ve vězeňské službě.

Naše oddělení má ve svém edičním plánu i další projekty – přípravu a výrobu nové reprezentativní publikace o českých věznicích, monografii k dějinám vězeňství v českých zemích a další drobnější projekty. Některé bychom rádi vydali v příštím roce, jiné později. Těšíme se také na zásadní redakční a technologickou rekonstrukci oficiálních webových stránek VS ČR, která umožní efektivnější publikování většího množství zajímavých i praktických informací a také propojení s tištěným časopisem. Znamená to, že některé články, které najdete v časopise, si budete moci přečíst na webu v širší podobě, s doplňujícími informacemi a třeba fotografiemi, a také naopak: objeví li se na webu nějaká „horká aktualita“, budete si pak o ní moci přečíst další podrobnosti v nadcházejícím čísle časopisu.

Zkrátka plánů a nápadů máme dostatek, bude li se všechno dařit i nadále, můžete se těšit na spoustu zajímavého čtení!

Robert Blanda
vedoucí tiskového referátu

Náměstek ministra spravedlnosti Marek Ženíšek říká: z vězeňství chci udělat politické téma

Robert Káčer

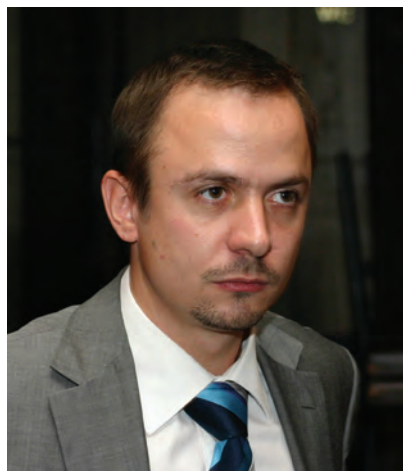
Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil v listopadu svěřil oblast vězeňství Marku Ženíškovi. Nového náměstka jsme se proto zeptali, jaké si vytyčil cíle a co by se mělo ve vězeňství změnit.

Jak jste se vůbec dostal k vězeňství?

Rok a půl jsem zastával funkci vedoucího samostatného oddělení u předchozího náměstka Martina Moulise. Po jeho rezignaci a odchodu mě ministr oslovil, zda bych pokračoval v započatém díle. Šlo o kontinuitu i fakt, že jsem se už od léta problematice vězeňství naplno věnoval.

Od začátku jste se tedy chtěl touto oblastí zabývat?

Upřímně řečeno se mi do toho zpočátku až tak nechtělo, protože mám zajímavou práci na univerzitě v Plzni a tady jsem byl pouze na částečný úvazek. Nakonec jsem ale nabídku přijal a musím říct, že mě to velmi baví a zajímá. Dokonce to považuji za dobrou zkušenost v obou směrech – poznatky z vězeňství mohu v budoucnu uplatnit v ka-

riéře přednášejícího na univerzitě, a naopak dosavadní poznatky z univerzity mohu použít ve vězeňství.

Jak můžete uplatnit své znalosti z univerzity?

Během studií jsem se mimo jiné také zabýval řízením, kontrolou, hledáním nových směrů, inovací a jejich zaváděním do praxe. Což je, řekl bych, hlavní náplní této funkce.

Jak moc je pro vás nová funkce významná?

Pro každého člověka v podobně vysoké pozici je důležité, aby měl možnost se kdykoliv někam vrátit, což je v mém případě právě univerzita. Tím chci říct, že na tomto místě nelpím. To mi dává výhodu určitého nadhledu v celé věci. Takže to opravdu беру jako výzvu, jako možnost seberealizace, získání nových poznatků a uplatnění svých dovedností. V každém případě se ale této pozice nemusím držet za každou cenu.

Do funkce jste nastoupil v polovině volebního období, není to omezující?

Vězeňství беру jako výzvu, i když jsem si vědom toho, že do konce volebního období zbývá relativně málo času. Ale myslím, že i za necelé dva roky lze mnoho dobrého vykonat.

Jaké jsou tedy vaše priority a v čem vidíte nejcitelnější problémy?

Hlavní prioritou je pro mne dokončit započaté úkoly. To znamená především zahájit provoz detenčních ústavů. Jinak problémy jsou evidentní i pro člověka, který vězeňství alespoň trochu sleduje – nedostatek peněz a nedostatek ubytovacích kapacit.

Můžeme tedy očekávat, že budete lobovat za to, aby šlo do vězeňství více peněz?

Lobovat za zvýšení peněz pro vězeňskou službu určitě budu. Na politickou práci hodlám klást velký důraz. Ministr financí je nakonec ze stejné strany (KDU-ČSL). Ale to není jen o ministerstvu financí. Je to o spolupráci s výbory v Poslanecké sněmovně ČR – kontrolní výbor, bezpečnostní výbor, podvýbor pro vězeňství – tam všude vidím velkou nevědu vůbec nějaké peníze navyšovat. Protože poslanci buď nemají informace, nebo mají špatné. A používají argument, že nejprve chtějí vidět nějakou snahu a pak teprve budou pouštět do té černé díry nějaké peníze. Takže to by měla být minimálně polovina mé práce – snažit se komunikovat napříč politickým spektrem a hlavně reálně informovat o tom, jak to vězeňství opravdu vypadá. Rozhodně odmítám názory některých poslanců, že ve vězeňství se za poslední dva roky nic neudělalo. Z toho

usuzuji, že potřebné informace neměli, nebo je mít nechtěli. Řada věcí je velmi dobrých, inovačních, ubírajících se správným směrem, takže není pravda, že se nic neděje.

Takže když to shrnete...

Pokud chcete peníze, potřebujete politickou podporu. A proto je třeba z vězeňství udělat politické téma.

Jenže veřejnost má k vězeňství spíše odtažitý postoj...

Půjde sice vždycky o nepopulární, politicky „neprodejné“ téma, ale věřím, že se to může zlepšit. Myslím si, že i pan ministr považuje vězeňství za „svoje téma“.

Není to ale jen o navyšování rozpočtu...

Jiří Pospíšil je první ministr, který se snaží hledat peníze nejen tak, že chodí s nastavenou rukou, ale i uvnitř systému. To se týká například prodeje nepotřebného majetku. Je to trend všude ve světě. Snaží se záležitost řešit koncepčně. Ulehčení by například mohlo z hlediska delší perspektivy přinést domácí vězení.

Jaké by mohly být další výstupy?

Obsazování řady manažerských funkcí by podle mě nemuselo být podmiňováno předchozí praxí ve služebním poměru nebo ve státní správě.

Vězeňství by se tak mohlo více otevřít veřejnosti. Pokud se z toho má stát politické téma, tak to vězeňství a vězni musí být vidět. Protože jinak se třeba ani neví o té pozitivní práci. Dobrým příkladem je oddělení pro ženy v Řepích, kdy odsouzená je nejen potrestána, ale navíc odvádí pro společnost užitečnou práci, když pomáhá starým lidem.

Jaké jsou vaše další záměry po jednání s vedením vězeňské služby?

Hledáme další způsoby, jak bojovat s korupcí. Zvažujeme například možnost, že by oddělení prevence a stížností ve věznicích nebyla podřízena tamějším ředitelům, ale například odboru na generálním ředitelství. Takové řešení by přineslo průhlednější kontroly.

Poslední otázka – plánujete navštěvovat věznice?

Už jsem navštívil celkem devět věznic. Mám v plánu objíždět další, mluvit s jejich řediteli, chci jim dát na sebe přímý kontakt, ať mi mohou kdykoli zavolat. Chci být naprosto otevřený ke všem myšlenkám a hlavně podnětům, jak co zlepšit. Mám už naplánované cesty do konce roku. Jinak bych rád každý týden minimálně jednou navštívil věznic. Uvažuji i o nočních neohlášených výjezdech.

PhDr. Marek Ženíšek Ph.D.
Narodil se 26. listopadu 1978

Vystudoval politologii na Západočeské univerzitě v Plzni a na Univerzitě Karlově v Praze. Od roku 2005 je členem KDU-ČSL. V roce 2007 se stal politickým poradcem ministra spravedlnosti a vedoucím sekretariátu náměstka. Letos byl jmenován do funkce náměstka pro vězeňství. Kromě jiného byl členem meziresortní skupiny pro přípravu předsumutého rekonstrukčního týmu v provincii Logar v Afghánistánu. Pedagogicky působí na západočeské univerzitě v Plzni.

Všehrdští věžňové zachránili pracovníka třídírny odpadů

Bronislava Vetešníková

Mimořádnou duchapřítomnost a rozhodnost projevili dva odsouzení z všehrdské věznice, když v pátek 17. října zachránili pracovníka třídírny odpadů chomutovské firmy Ekoselect, který se propadl páso-
vým dopravníkem lisu odpadků. Vzhledem k tomu, že se pracovníkovi v dopravníku zaklíněla noha, hrozilo, že ho lis vtáhne a rozdrtí nebo mu amputuje končetinu.

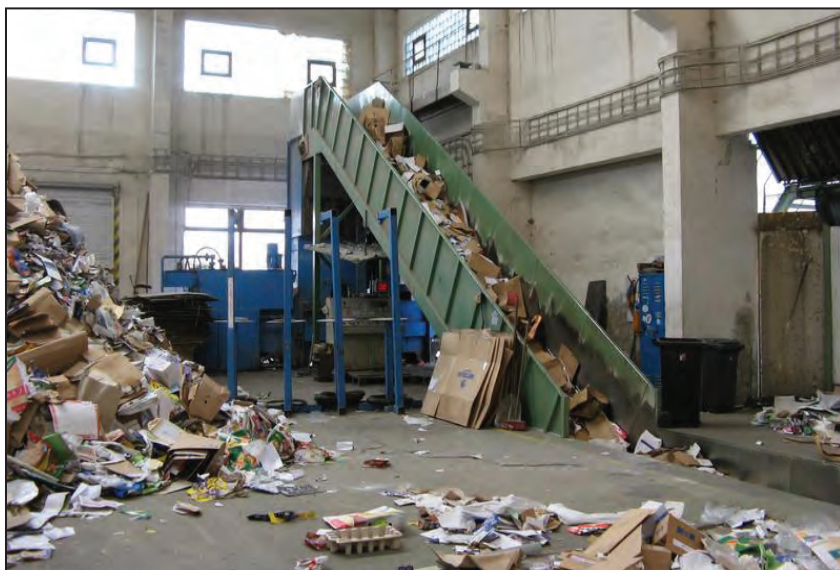
Firma Ekoselect se zabývá tříděním odpadu a jeho následným prodejem. Třídí se zde plastové lahve podle barev, ostatní plasty, sklo, papír a textil. Věznice Všehrdy zařazuje odsouzené na toto pracoviště na základě uzavřené smlouvy již od roku 2007. S firmou má dobrou spolupráci co do plnění všech závazků a vedoucí této firmy je s odváděnou prací odsouzených spokojen.

„Ten den, kdy se stala nehoda, jsme třídili igelitový odpad. Vytříděný odpad jsme spolu s ostatními zaměstnanci pracoviště nahrnovali na běžící pás, po kterém se odpad dostává do lisu,“ říká jeden ze zachránců, odsouzený B.Č., který si nepřeje být jmenován plným jménem a ani se nenechal vyfotografovat. Spolu s dalším svým kolegou odsouzeným, nyní již propuštěným K.Š., byl zařazen do zaměstnání na vnějším pracovišti u zmíněné chomutovské firmy.

„Jeden z pracovníků si všiml, že se na pás lisu dostal i dlouhý drát. Vstoupil tedy na pohyblivý pás, aby ho odstranil. Přitom se ale pod ním uvolněná část gumového dopravníku propadla. Muž si při pádu způsobil otevřenou zlomeninu nohy, která navíc zůstala zaklíněna v dopravníku,“ líčí odsouzený B.Č. celou událost. Okamžitě tedy stroj vypnuli a přispěchali muži na pomoc. Stále měl nohu zaklíněnu mezi pás dopravníku a rám lisu. Oběma odsouzeným se podařilo muže ze stroje vyprostit a položit na zastavený pás dopravníku. „Krvácející nohu jsme zaškrtili a Karel se rozeběhl na vrátnici zavolat záchranku. Cestou vzal lékárníčku, takže jsme mu nohu ještě před příjezdem lékařů ošetřili,“ uzavírá B. Č. popis nešťastné události. Postup odsouzených a úroveň jejich zásahu ocenila lékařka záchrané služby, jejich duchapřítomnost pochválil i vedoucí pracoviště firmy Ekoselect. Ten navíc požádal ředitele věznice o udělení odměny pro oba odsouzené. Jeden z odsouzených zařazených do věznice s dohledem, byl ubytován ve známém Žlutáku, což je ubytovna č. 7, stojící mimo areál věznice, která se těší zvýšenému zájmu sdělovacích prostředků. Přesto, že byl jeden z odsouzených podmíněně propuštěn k 30. říjnu 2008, podal ředitel věznice pro oba zachránce prezidentu republiky žádost o udělení milosti jako odměnu za jejich příkladný čin.

pohyblivý pás

pracoviště Ekoselect a.s.

místo, kam se noha zaklínila

Komentář k elektronickému vydání české verze v příloze tohoto čísla časopisu České vězeňství

Už více než 40 let Rada Evropy tvoří různé standardy týkající se oblasti vězeňství, vznikají závazné úmluvy a protokoly, ale i doporučení, která mají za úkol sjednotit přístup k vězněným osobám v členských státech Rady Evropy s přihlédnutím na možnosti jednotlivých států. Dokumenty se pokouší ujednotit oblast řízení penitenciálních institucí, zacházení s vězněnými osobami, ale i nároky na personál s důrazem na dodržování lidských práv. Tyto standardy jsou určeny nejen oficiálním autoritám, ale zejména zaměstnancům věznic, kteří jsou v každodenním kontaktu s vězni. Jedním z nejzákladnějších dokumentů jsou Evropská vězeňská pravidla (European Prison Rules), na která navazují různá doporučení, zaměřená např. na oblast poskytování zdravotní péče, vzdělávání apod.

Ve formě elektronické podoby přílohy časopisu České vězeňství se vám nyní dostávají do rukou české i anglické verze úmluv, doporučení a usnesení Rady Evropy, které mají souvislost s vězeňstvím. K vytvoření takového materiálu nás přiměla skutečnost, že obdobná kompilace, kterou pod názvem Kompendium na CD rovněž naleznete, byla již Radou Evropy sestavena a prostřednictvím jejích webových stránek koncem roku 2007 nabídnuta veřejnosti. Jakmile jsme dokument Rady Evropy získali, začali jsme pátrat po

jeho české verzi, oslovili ministerstva spravedlnosti, zahraničních věcí, úřad vlády, ale i českou kancelář Rady Evropy s tím, že bychom materiál chtěli zpřístupnit i českým odborníkům. Výsledkem průzkumu bylo zjištění, že neexistuje oficiální český překlad všech dokumentů publikovaných v kompendiu, a že téměř dvě třetiny publikovaného materiálu v českém překladu vůbec nejsou k dispozici.

České verze předkládaných dokumentů tedy pocházejí z různých zdrojů (které pro vaši informaci rovněž uvádíme) – od oficiálních verzí zařazených do sbírky zákonů, přes verze uchovávané Informační kanceláří Rady Evropy v Praze, až po překlady, které jsme nechali pořídit překladatelskými agenturami. Z tohoto důvodu je nutné podotknout, že námi předkládané kompendium si jako celek nečiní nárok stát se jakýmsi sborníkem oficiálních překladů obsažených dokumentů, ale je určeno především k usnadnění orientace ve značném množství dokumentů Rady Evropy týkajících se vězeňství.

Totéž platí o dokumentech samých: jsme si plně vědomi skutečnosti, že nejde o vyčerpávající souhrn všech takových dokumentů. Za vzor nám sloužilo zmíněné Kompendium Rady Evropy – zahrnuty jsou v něm tytéž dokumenty, k nimž jsme přidali další dokumenty s tematikou blízkou vězeňství, které jsme měli k dispozici.

Rovněž jazyková a grafická nejednotnost, které si jistě povšimnete, mají svůj původ v již zmíněné různorodosti zdrojů českých překladů. K prvotním představám o Kompendiu sice jednotný jazyk i grafická úprava patřily, avšak po zvážení účelu, ke kterému jsou texty především určeny, převládá názor, že touto nejednotností nebude záměr poškozen. Přesto bychom vás rádi požádali o trochu shovívavosti.

Věříme, že námi předkládaný soubor úmluv, doporučení a usnesení Rady Evropy usnadní práci všem, kteří s těmito dokumenty při své práci přicházejí do styku, a ušetří jim čas, který by jinak strávili jejich pracným vyhledáváním.

plk. Gabriela Slováková
zástupkyně vrchní ředitelky
kabinetu,
oddělení zahraničních vztahů
a tiskové oddělení GR VS ČR

Oslavy Dňa ZVJS v Trenčíne

Jubilejný – desiaty ročník – osláv Dňa zboru, ktorý pripadá na 29. september, sa konal dňa 3. októbra 2008 v priestoroch Kultúrneho a metodického centra Ozbrojených síl SR v Trenčíne a následne v Liečebno-rehabilitačnom stredisku zboru v Omšení.

„Desiaty ročník“, ako uviedla generálna riaditeľka zboru plk. PhDr. Mária Kreslová v príhovore, „ponúka priestor aj na určité zhodnotenie a bilancovanie uplynulého obdobia. Zbor za obdobie posledných desiatich rokov prešiel vývojom, ktorý predovšetkým súvisel so snahou o jeho transformáciu po roku 1989. Dnes môžeme Zbor väzenskej a justičnej stráže charakterizovať ako modernú väzenskú službu porovnateľnú s väzenskými službami vyspelých demokratických štátov Európskej únie“.

Štátny tajomník Ministerstva spravodlivosti SR JUDr. Daniel Hudák v príhovore uviedol, že „zbor dnes predstavuje vyše päť tisíc príslušníkov a zamestnancov, ktorí dennodenne zabezpečujú rôznorodú paletu činností pri zabezpečení výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody. Práve ich služobné pôsobenie si zasluhuje vysoké ocenenie, ktoré sa im pri podobných príležitostiach preukazuje formou morálneho uznania udelením rezortných

vyznamenaní, mimoriadnych povýšení alebo materiálnym odmenením tak, ako to umožňuje zákon a interné predpisy. Keďže väzenstvo stále nepredstavuje spoločensky doceňovanú oblasť činnosti, na ktorú sa zvykne pozornosť sústrediť spravidla len v súvislosti s výskytom negatívnych javov či mimoriadnych situácií, preto je žiaduce oceniť jeho pôsobenie pri takých príležitostiach, akým je Deň zboru väzenskej a justičnej stráže“.

Pozvanie na oslavy Dňa zboru prijali aj hostia zo zahraničia – Ing. František Sejrek z Väzenskej služby ČR, plk. PhDr. Jerzy Czolgoszewski, z Väzenskej služby Poľskej republiky, genpor. Dr. Antal Kökényesi, generálny riaditeľ Väzenskej služby Maďarskej republiky, Vladimír Alexandrovič Šatilov, zástupca Väzenskej služby Ruska, Ioan Bala, generálny riaditeľ Väzenskej služby Rumunska. Prítomní boli aj zástupcovia orgánov ústrednej a miestnej štátnej správy a územnej samosprávy.

V tento deň vyznamenanania prevzalo:

43 príslušníkov zboru Medailu I., II. a III. stupňa za úsilie vo výkone štátnej služby, zásluhy o budovanie a rozvoj zboru, vytváranie a prehlbovanie dôvery občanov k zboru a ako ocenenie za dlhoročnú príkladnú službu, 60 príslušníkov zboru a bývalých príslušníkov zboru Čestnú medailu ako ocenenie významných výsledkov v služobnej činnosti pri zabezpečovaní úloh zboru v rámci jeho pôsobnosti, za záslužný čin alebo dlhodobú príkladnú službu,

12 príslušníkov zboru, zamestnancov zboru a bývalých príslušníkov zboru Plaketu zboru za významné zásluhy o rozvoj, budovanie a spoločenskú prestíž zboru

a sedem príslušníkov zboru bolo mimoriadne povýšených do vyšších hodností.

Deň Zboru pozdravili kultúrnym programom a vystúpením Vojenský folklórny súbor Jánošík a mladí umelci zo Základnej umeleckej školy v Dubnici nad Váhom a Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Brněnská zásahovka předvedla své umění

Soňa Haluzová

U příležitosti oslav 100. výročí Justičního paláce v Brně předvedli příslušníci Vazební věznice Brno v prostorách budovy soudu v pátek 26. září 2008 ukázkou napadení eskorty nebezpečným útočníkem a jeho zneškodnění. Po zajištění útočníka probíhala následně na prvním nádvoří Krajského soudu Brno před zraky zaměstnanců, veřejnosti a novinářů ukázkou výcviku služební kynologie.

V rámci Dne otevřených dveří proudily do budovy Krajského soudu v Brně od dopoledních hodin zástupy lidí, včetně školních exkurzí. Jejich kroky směřovaly například do soudní síně na nádvoří soudu, kde byly vystaveny doličné předměty – vražedné zbraně, falešné policejní uniformy a padělané obrazy starých mistrů. Kromě prohlídky samotné historické budovy, která je architektonickým skvostem, výstavy exponátů doličných předmětů a prodejní výstavy právnické literatury, sklidili uznání i příslušníci vězeňské služby za svou profesionální ukázkou služebních dovedností.

Naposledy došlo k pokusu o útěk z budovy Krajského soudu v Brně 30. září 2004. Tehdy obviněný 26letý muž vyskočil otevřeným oknem ve zvýšeném přízemí budovy soudu, způsobil si zranění a následně byl zajištěn příslušníky justiční a vězeňské stráže. Vězeňská služba ČR provádí ročně zhruba 127 tisíc eskort a jen v roce 2007 najezdili řidiči Vazební věznice Brno při eskortách téměř 241 tisíc kilometrů. Eskorty vězněných osob patří v rámci činností Vězeňské služby ČR mezi činnosti s vyšším bezpečnostním rizikem.

nstrm. Petr Ircing

Eskorta zachránila účastníka nehody Robert Vojkůvka

Příslušníci mezikrajové eskorty vazebních věznic Brno a Ostrava se ve čtvrtek 23. října stali svědkem vážné dopravní nehody na sjezdu na dálnici D1. Řidič osobního automobilu zde ztratil kontrolu nad řízením a narazil ve vysoké rychlosti do sloupu veřejného osvětlení. Jeho automobil okamžitě vzplál. Příslušníkům eskorty se zraněného a popáleného řidiče podařilo vyprostit přímo z hořícího automobilu.

Příslušníci eskorty nstrm. Jan Zavřel (VV Brno), nstrm. Miroslav Kovář (VV Brno) a nstrm. Petr Ircing (VV Ostrava) okamžitě pochopili vážnost situace a pomocí hasicích přístrojů požár dočasně utlumili, aby se dostali ke zraněnému a mohli jej vyprostit. Jakmile se jim podařilo dostat ho do bezpečné vzdálenosti, poskytli mu kvalifikovanou první pomoc. Je nepochybné, že bez efektivního a rozhodného zásahu příslušníků Vězeňské služby ČR, by muž v hořícím autě zahynul. Zasahujícím příslušníkům přišli 7. listopadu poděkovat rodiče zachráněného muže za záchranu života jejich syna.

nstrm. Jan Zavřel, nstrm. Miroslav Kovář

Divadlo jako léčba

Jan Bernard

Pro úspěšnou léčbu je potřeba nejen objevovat negativa do-
savadního života, ale také nové
hodnoty a klady života bez zá-
vislosti, života pro někoho a pro
něco. Hodnoty, které umožňují
prožívat přirozenou lidskou ra-
dost a smysluplnost vlastní
existence. Právě toto se určitým
dílem opět podařilo díky divadel-
nímu vystoupení odsouzených
mužů ze specializovaného oddě-
lení opavské věznice v Ústavu
sociální péče Marianum v Opavě.
Toto vystoupení je realizováno již
tradičně několikrát za rok a po-
dílejí se na něm odsouzení- jak
muži, tak ženy - ze specializova-
ných oddělení pro léčbu závis-
lostí v Opavě. Chovanci v USP
Marianu díky tomu mají zpestře-
ný program a svou spontánností

a emocionalitou, svojí živostí, konfrontují také hodnotové žebříčky účastníků akce – kteří po představení často přemýšlí o svých možnostech sociálně pozitivního způsobu života a více vnímají smyslnost ve využití volného času během svého pobytu ve věznici. Často se také tímto svým snažením chlubí svým blízkým, neboť díky tomu najednou pociťují vlastní pozitivní hodnotu. Již nejsou jen ti, kteří ubližovali. Divadlo se díky tomu stává opravdu živější reálnou součástí léčby pohledů na sebe a hodnoty, které jsou prožité a tím plní svůj smysl.

Protidrogová porada ve Všehrdech

Bronislava Vetešníková

Součástí jednání poradního sboru
ředitele věznice byla i prohlídka
Specializovaného oddělení pro
diferencovaný výkon trestu s po-
ruchou osobnosti a chování, způ-
sobenou užíváním psychotrop-
ních látek.

V letošním roce přinesla spolu-
práce s celním ředitelstvím a Po-
licií ČR řadu pozitivních výsledků
v oblasti vyhledávání drog pro-
tidrogovými psy ve věznici. Pro
příští rok bylo dohodnuto, že
společné akce zúčastněných in-
stitucí s věznicí budou aktuálně
konkretizovány v oblasti monito-
ringu průniku drog do vězeňské-
ho zařízení.

Užívání drog a boj proti nim ve
věznicích i mimo ně, byly obsa-
hem jednání poradního sboru
ředitele věznice Všehrdy Jiřího
Šrajbra, který se sešel 24. října
2008. Jednání se zúčastnili zá-
stupci institucí, se kterými vězni-
ce spolupracuje jako jsou Policie
ČR, okresní ředitelství Chomu-
tov a obvodní oddělení Březno u
Chomutova, celní ředitelství Ústí
n Labem a celní úřadu Chomutov,
občanského sdružení White Light
z Ústí n Labem, probační a me-

diační služby Chomutov, měst-
ského ústavu sociálních služeb
Chomutov, K-centrum Chomutov
a další.

Zaměstnanci věznice, speciál-
ní pedagogové oddělení výkonu
trestu, zástupci zdravotního stře-
diska a oddělení vězeňské stráže
přednesly k tématu boje s dro-
govou závislostí několik referátů.
Jednání ukončila diskuse, z níž
vyplynula i pozvání specialistů
výkonu trestu do terapeutické
komunity v Mukařově.

Modernizace protipožární techniky v VV Brno

Soňa Haluzová

V září 2008 byly v objektu služebních garáží Vázební věznice Brno instalovány moderní hydranty s jednoduchou obsluhou. Cílem této investiční akce ve výši více jak 338 tisíc korun bylo zvýšit protipožární preventivní opatření v místech, kde je garážována dopravní technika Vězeňské služby ČR, jako jsou eskortní autobusy, sanitní vozy, nákladní vozy nebo traktory na úklid areálu v ceně několik desítek milionů korun.

O tom, jak důležitá je a může být otázka protipožárních opatření v uzavřeném prostoru s vysokou kumulací nebezpečných osob a složitými možnostmi požárního zásahu svědčí například i události z posledních let: v dubnu 2007 došlo v objektu k požáru prádelny se škodou 1,3 milionu korun. V září 2006 pak jeden nebezpečný vězeň úmyslně založil požár na cele a pod clonou neproniknutelného dýmu se pokusil o útěk – tehdy si závažná situace kromě zabránění útěku vyžádala evakuaci desítek vězňů osob.

Nová odběrová místa pro požární vodu (jinak řečeno hydranty) nahradila již nevyhovující a jsou nyní vybavena tvarově stálou hadicí, umožňující účinnou obsluhu jednou osobou. V rámci modernizace byla tak provedena jak kompletní výměna vodovodních rozvodů, tak i samotných hydrantů.

Požární ochrana ve Vězeňské službě směřuje stejně jako i v jiných organizačních jednotkách k předcházení požárů a tím i hmotným škodám na objektech a zdraví osob. Zahrnuje opatření jak organizační, technická, výcviková, tak i výchovná, přičemž objekty Vázební věznice Brno jsou začleněny jako objekty se zvýšeným požárním nebezpečím.

Otázkami požární strategie ve Vázební věznici Brno se zabývá požární a bezpečnostní technik. Ten kromě jiného obstarává, zabezpečuje a instaluje v potřebném množství požární techniku, věcné prostředky požární ochrany, požární signalizaci, hasící zařízení a udržuje je v provozuschopném a nezávadném stavu. Při své práci spolupracuje s preventistou požární ochrany, s Inspekcí požární ochrany Jihomoravského kraje a s Hasičským záchranným sborem města Brna.

Všehrdská Eifelovka

Bronislava Vetešníková

Mohlo by se zdát, že není možné svůj volný čas ve výkonu trestu trávit jinak než sledováním televize. Ale není tomu tak! Pětice odsouzených zařazených do všehrdské věznice s dohledem, si ve svém volném čase pohrála s několika balíčky špejlí a trochou lepidla. Výsledkem je asi metrová Eifelova věž. Po dobu čtyř týdnů věnovali tomuto koníčku tři až čtyři hodiny denně. V současné době se věnují v dřevomodelářském kroužku i lepení makety skanzenu, který je vybudován v Podkrušnohorském zooparku v Chomutově. Dalším jejich projektem je model loď Marca Pola.

Vězňové píší o sobě

Mezinárodní projekt The Fear Far Away se zaměřuje na lidi ve výkonu trestu a jeho hlavním úkolem je připravit autobiografické aktivity pro vězně, které by je povzbuzovaly k přehodnocení vlastní minulosti a následnému přepřelování své budoucnosti na svobodu. S tímto předpokladem projekt usiluje o shromáždění zážitků vězňů, kteří se prostřednictvím vyprávění o vlastním životě, práci, bolesti a okolnostech uvěznění snaží najít nové perspektivy a příležitosti pro vlastní budoucnost. Cílem projektu je také snažit se, aby se vybraná metodologie (autobiografie) stala běžnou didaktickou praxí ve vzdělávacím procesu zadržených a uvězněných. Tvůrci projektu představili výsledky své dosavadní práce představitelům generálního ředitelství VS ČR.

red

Velvyslanec navštívil misi VS ČR v Haagu

Český velvyslanec v Nizozemsku Petr Mareš navštívil ve středu 5. listopadu misi VS ČR ve Vazební věznici v Haagu. Cílem jeho návštěvy bylo seznámení se s podmínkami v jaké čeští příslušníci VS v Haagu slouží a také jaké jsou úkoly české mise v této věznici. O průběhu návštěvy informoval České vězeňství člen mise vedoucí skupiny zajišťující výkon dozorčí služby ve Vazební věznici v Haagu, plk. Petr Prášil.

Zástupce ředitele haagské věznice Klaus Hansen ohodnotil podle něj působení českých příslušníků VS kladně. „Jsme poctěni a hrdi na to, že zde máme zaměstnány české kolegy, kteří svojí činností a profesionalitou přinesli patřičnou atmosféru, která pozitivně působí na všechny důležité činitele naší věznice včetně vězňů osob,“ uvedl Hansen. Velvyslanec Mareš si podle Prášila návštěvu rovněž velmi pochvaloval, neboť se prý dozvěděl o české misi mnoho zajímavostí. „Musím přiznat, že jsem trochu podcenil náročnost a význam výkonu služby českých příslušníků, neboť jsem si až během návštěvy uvědomil vážnost a mezinárodní význam tohoto působení,“ řekl a dodal, „Jsem hrdý na to, že příslušníci české vězeňské služby reprezentují Českou republiku na tak významném poli, kterým je zabezpečení výkonu vazby v haagské věznici. Vazební věznice v Haagu je součástí zdejšího mezinárodního soudního tribunálu, který se zabývá například případy válečných zločinů v bývalé Jugoslávii.“

red

Vězeňkyně varují studenty

Eva Hodná

Jak vypadá vězeňský režim, kterému je třeba se každodenně podřizovat, jak nelehko se žije v početných ložnicích a jaké formy mají kázeňské odměny nebo tresty, tom vyprávěly mladoboleslavským žákům a studentům odsouzené ženy ze Světlé nad Sázavou. Šestnáct z nich s vydalo v úterý 14. října 2008 spolu s doprovodem do Mladé Boleslavi, aby tam během dvouhodinového výchovného pořadu předali téměř tisícovce žáků a studentů mladoboleslavských škol varovné a zároveň poučné zkušenosti.

Podobná akce v rámci programu prevence kriminality byla realizována také v dubnu letošního roku pro žáky základních a středních škol ze Světlé nad Sázavou a setkala se s velkým zájmem a ohlasem. Z tehdejších reakcí světelských studentů bylo patrné, že si z představení kromě neobvyklých zážitků odnášejí také ponaučení. Proto dohodla ředitelka věznice Kamila Meclová s vedoucím kulturního střediska Svět v Mladé Boleslavi Zdeňkem Vranovským uspořádání obdobné akce. Během vystoupení se na pódiu vystřídal výchovná a odborní zaměstnanci – zástupkyně vedoucího výkonu vazby a trestu, psychologka, vychovatelka a inspektor dozorčí služby, kteří hovořili o rutinních činnostech výkonu služby, ale i o specifikách s výkonem trestu spojených. Odsouzené ženy pak studentům popsaly obraz života za mřížemi. S důrazem přítomné v sále upozornily, jak snadná a rychlá může být cesta do vězení a jak těžká a bolestivá je ztráta svobody. S odvahou a otevřeností žákům svěřily své životní příběhy počínaje záškoláctvím a kouřením ve 13 letech, přes drogové závislosti, u krádeží, podvodů a loupežných přepadení konče. Více či méně tíživou vězeňskou atmosféru odlehčovalo hudební vystoupení vězeňské kapely K-Band a zařazení několika humorných scének, sehraňných členkami dramatického kroužku věznice. Věk většiny účinkujících se pohyboval okolo 25 let věku. Několik z nich má vlastní děti, o které ztrátou svobody a jejich

umístěním do dětských domovů přišly. Přišly také o rodiny. Svěřily se, že je velmi těžké získat si znovu jejich důvěru a lásku.

Závěr programu byl vyhrazen pro zodpovězení dotazů, které studenti pokládali písemnou formou. Zajímalo je, jak ženy tráví vánoce, jaké dostávají jídlo, jestli se něčeho bojí nebo zda-li mezi sebou udržují sexuální vztahy. Velkou odměnou pro všechny účinkující, ale i organizátory, byl po zakončení představení silný a dlouhý potlesk nesoucí se ze zaplněného sálu.

Prevence kriminality je velmi složitá, ale i důležitá oblast pro každou společnost. Proto bylo, je a bude přáním organizátorů, aby se strastiplné osudy a nepříjemné zkušenosti osob ve výkonu trestu odněti svobody vryly dospívající mládeži hluboko do paměti tak, aby se v budoucnu vyvarovali jednání, na jehož konci bývá vězeňská cela.

Gabriela Slováková

ICPA – pohled za oponu

V Praze se poslední říjnový týden uskutečnila mezinárodní konference ICPA. Podobné setkání se zde uskutečnilo po téměř osmdesáti letech, kdy se konalo první mezinárodní zasedání pracovníků ve vězeňství (1930, International Penal and Penitentiary Committee).

Organizování konference ICPA pro nás bylo velkou výzvou, ale také první zkušeností s pořádáním tak významné a rozsáhlé akce. To, že si vedení ICPA vybralo Prahu jako místo konání 10. výroční konference, je důkazem, že se VS ČR zařadila mezi moderní a respektované vězeňské systémy. Zájem o české vězeňství byl obrovský. Návštěvnost ve čtyřech sekcích vedených odborníky z české vězeňské služby a probační a mediační služby byla vysoká. Čeští odborníci měli možnost prezentovat, ale i konzultovat své dosavadní znalosti s předními odborníky v oblasti vězeňství z celého světa. Výměna kontaktů a zapojení do společných mezinárodních projektů vedoucích ke zefektivnění práce s odsouzenými by měly být největším přínosem pro českou VS. Myslím, že jsme dokázali být statečným parterem jak při organizaci konference, tak při podílení se na její náplni. To dokazuje i vyjádření prezidenta ICPA Tonyho Camerona, že konference byla největší a nejlepší ze všech, což neustále zaznívalo i z úst účastníků. V Praze se sešlo bezmála 400 odborníků z téměř 60 zemí, to je dosavadní rekord. Dalším velkým přínosem pro VS ČR byla možnost mezinárodní prezentace a získání zkušeností se spoluprací se světově uznávanou mezinárodní asociací. V neposlední řadě jsme si také ověřili, že z řad zaměstnanců a příslušníků dokážeme vytvořit jazykově vybavený tým. Přitom profesionální agentura, která takovéto akce pořádá, a to i pro státní správu, by si účtovala jen za organizaci řádově statisíce korun. My jsme vlastně vše dokázali svépomocí.

Začínáme...

Málokdo si dovede představit, co obnáší zorganizovat takovou konferenci. Rok předem bylo nutné najít a rezervovat prostory pro pořádání konference, pro tři doprovodné akce, zajistit ubytování pro delegáty, sehnat peníze. Praha je konferenční město a při delším zaváhání by se mohlo stát, že by byla všechna vhodná místa obsazena. Předpokládali jsme, že Praha bude pro účastníky atraktivní, proto jsme počítali s tak velkým počtem delegátů. Každopádně najít prostory za rozumnou cenu, blízko centra města a s dobrou dostupností, byl opravdu úkol nelehký. Hotel musel mít dostatečnou kapacitu, aby se zde mohlo ubytovat a stravovat 400 lidí, ale také konferenční místnosti vhodné pro plenární zasedání a jednání v sekcích, kterých se konalo i osm současně. Nakonec jsme vybrali hotel Diplomat v Dejvicích, což se později ukázalo jako výborná volba.

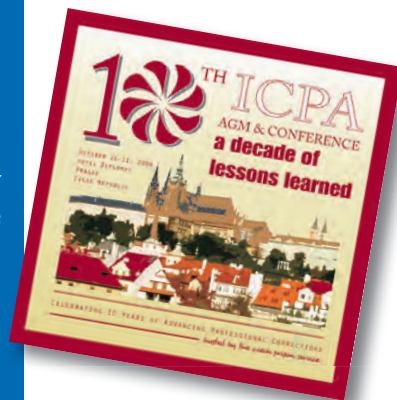
Hlavní kroky bylo nutné organizovat už pět měsíců před konferencí a z velké části je zajišťovala hrstka lidí z kabinetu GR VS ve spolupráci kolegy z odborů informatiky a logistiky.

V tomto období jsme byli v podstatě v každodenním kontaktu s představiteli ICPA, v Praze se uskutečnily tři schůzky s prezidentem Cameronem a výkonným ředitelem Edwardem Wozniakem, kteří se přijeli podívat na přípravné práce a konzultovat další postup. Dále se uskutečnilo bezpočet telekonferencí, při kterých bylo na příjmu osm představitelů ICPA z celého světa, kteří s námi projednávali organizační a technické zabezpečení, nákupy vybavení, tisky materiálů, zajištění propagačních předmětů apod. Telekonference se konaly většinou v odpoledních a večerních hodinách, aby se - kvůli posunu času - mohli účastnit i kolegové z USA. Po každé telekonferenci byl vytvořen tzv. planning list, neboli plán úkolů, které je třeba do příště splnit. Úkoly by se daly počítat na stovky.

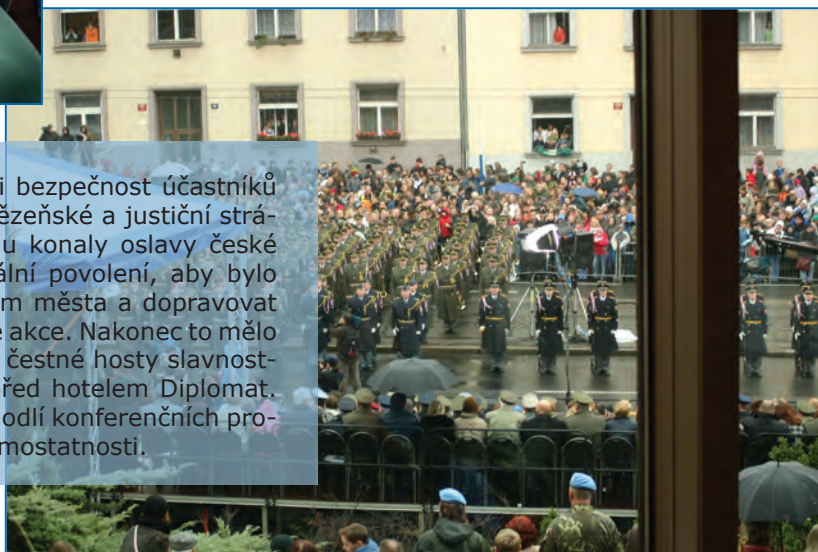
Vizuální styl konference

Jednou ze záležitostí, kterou bylo třeba vyřešit, bylo vytvoření moderního a charakterického vizuálního stylu konference. To obnáší návrh a výrobu logotypů, a z nich odvozené další grafiky: design všech příležitostných tiskovin jako jsou pozvánky, programy, vizitky, informační panely a podobně. Týká se to ovšem i řady dalších předmětů, včetně konferenčních infoložky, tašek, obálek na fotografie a podobně. Součástí materiálů pro účastníky konference byl také tištěný program, kniha s údaji o všech věznicích a vazebních věznicích v českém a anglickém jazyce, prezentační DVD a spousta dalších materiálů, na jejichž přípravě se pracovalo několik měsíců předem. Většinu tiskovin vyráběla tiskárna při vazební věznici Pankrác, která dokázala i ve vypjatých podmínkách a deadlinech dodat všechny materiály včas. Nejedno k tomu bylo zapotřebí i nasazení některých odborníků během víkendu. Některé materiály se přitom odevzdávaly k tisku v nejzazším možném termínu, protože se muselo čekat na jejich dodání a autorizaci od ICPA. Jiné materiály se zdržely překladem.

Pro konferenci bylo nutné zajistit také výpočetní techniku – desktopy, laptopy, plátna, projektory, tiskárny, kopírky. Většinu vybavení zapůjčilo generální ředitelství VS ČR, část zapůjčily některé věznice. Nezanedbatelnou část vybavení a spotřebního materiálu bylo samozřejmě zapotřebí zakoupit.

Bylo samozřejmě nezbytné zajistit i bezpečnost účastníků konference. Zhostil se toho odbor vězeňské a justiční stráže. Jelikož se v konferenčním týdnu konaly oslavy české státnosti, bylo třeba získat i speciální povolení, aby bylo možné v této době projíždět centrem města a dopravovat účastníky konference na doprovodné akce. Nakonec to mělo i svou světlou stránku – tribuna pro čestné hosty slavnostní vojenské přehlídky stála přímo před hotelem Diplomát. Účastníci konference tak mohli z pohodlí konferenčních prostor sledovat oslavu 90 let české samostatnosti.

Jde jen o peníze...

Jedním z nejtvrdějších oříšků ale byla správa rozpočtu konference, protože dopředu odhadovat počty účastníků, částku na pohonné hmoty, počet spotřebovaných papírů a náplní do tiskáren a podobně, a k tomu stanovit veškeré položky, které budeme čerpat, byla práce pro věšce. Kolegyně z kabinetu nestačily vystavovat přísliby a objednávky, každý špendlík jsme museli dopředu zůřadovat. Bez pomoci spolupracovníků z odboru logistiky, kteří ochotně a trpělivě snášeli všechny změny a rozpočtová opatření, by konečné vyúčtování snad ani nebylo možné.

Hodně nám pomáhali i další kolegové. Ředitelé věznic Světlá nad Sázavou a Opava se ochotně nabídli a poskytli nám dárkové předměty, které vyrobili odsouzení pro všechny účastníky konference. Zabalení čtyř set kusů takových drobností vyžadovalo opět notnou dávku trpělivosti kolegů z kabinetu. Odměnou nám byl obdiv účastníků konference, na které udělaly dárečky úžasný dojem.

Zotavovna Květnice pomohla s organizováním tiskové konfe-

rence, ubytováním a stravováním organizátorů, ale například i ubytováním delegace ze Slovenska. Dalším důležitým krokem dlouho před konáním konference bylo najít ve věznicích jazykově vybavené zaměstnance. Po zmapování situace jsme vytypované kolegy zvali na výběrové pohovory, při kterých jsme na prvním místě zohledňovali stupeň znalosti angličtiny. Jeden z organizátorů dokonce plynule mluvil španělsky, což jsme později značně ocenili, jelikož řada delegátů přijela z Latinské Ameriky a bez znalosti španělštiny se s nimi v podstatě nebylo možné domluvit. Jelikož se loni v Kroměříži uskutečnila konference Evropské vězeňské systémy, výběr části týmu byl ulehčen. Většinu ale tvořili „nováčky“.

Nakonec jsme tedy vybrali 12 moderátorů a přibližně 30 organizátorů z řad zaměstnanců GR, institutu vzdělávání, věznic a vazebních věznic. Organizační tým zajišťoval chod celé konference, dopravu účastníků, technické vybavení sálů, internetový koutek, exkurze do věznic, focení, doprovodné akce, balení dár-

kových předmětů pro účastníky konference a nepřeborné množství dalších úkonů. Musím říci, že jsme měli opravdu šťastnou ruku. S takovou kolegií a ochotou jsem se opravdu ještě nesetkala. Kolegové konferenci věnovali desítky hodin svého volného času, a to i o víkendech.

Výběr a příprava moderátorů byly náročné, jelikož pocházeli z různých věznic, a najít termíny schůzek bylo téměř nemožné. Snažili jsme se o to, aby moderátoři měli dostatečnou podporu, jelikož pro většinu z nich to bylo vůbec poprvé, kdy měli možnost v cizím jazyce na tak gigantické akci něco odborně prezentovat. Pomáhali jsme s jazykovou korekturou textů, vyráběli powerpointové prezentace, které se neustále měnily a dopracovávaly, konal se kurz moderování v institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem, s jednotlivými členy sekce jsme se setkávali i individuálně. Příprava trvala několik měsíců, ale zájem o problematiku českého vězeňství byl veliký a prezentace i přes časovou tíseň udělala na všechny výborný dojem.

Pomoc rozvojovým zemím

Jelikož VS ČR zajišťovala od začátku do konce veškerou organizaci, český tým poskytoval v průběhu konference veškerý servis pro účastníky. Asistovali jsme například i při vyřizování víz pro delegáty, komunikovali s ambasádami. I taková zdánlivá drobnost byla nelehkým úkolem, protože v rámci tak velké konference se do země pokoušela dostat i spousta nelegálních imigrantů. Museli jsme být proto značně obezřetní, abychom neriskovali pověst VS ČR. Na druhé straně si málokdo umí představit, jaké jsou životní podmínky v některých rozvojových zemích. Některé věznice by v rámci mezinárodní spolupráce měli navštívit nejen zaměstnanci VS, ale i odsouzení, kteří by si určitě uvědomili, že v našich věznicích to zdaleka není tak špatné. Proto bylo nezbytné kolegům z rozvíjejících se vězeňských systémů pomoci se konference zúčastnit, neboť i pro ně byla účast zdrojem nepřeborného množství kontaktů, informací, ale i možností, jak získat podporu pro svou zemi. Generální ředitelé a odborníci z věznic například v Nepálu, Íránu Kongu, Ugandě, Malawi, Zambii či na Bermudách však nemají většinou ani přístup na internet, někteří neznají kreditní karty. Někteří z nich cestovali mimo svou vlast vůbec poprvé v životě a vůbec netušili, jaké doklady si nachystat. Mohu však říci, že jsme udělali opravdu maximum a za ochotné pomoci cizinecké policie nejen u nás, ale například i v Belgii či Německu, se nám nakonec podařilo většině delegátů vstoup do ČR umožnit.

Co se týče průběhu konference, celý týden od pátku do pátku včetně víkendu a státního svátku pracoval organizační tým nepřetržitě. Obvyklý den začínal snídaní a odjezdem z Květnice kolem 07:00. Organizátoři se starali mimo jiné o registraci účastníků, kompletaci a distribuci materiálů a dárkových předmětů, poskytovali informace, technicky zabezpečovali sekce. Registrace vypadala jako manufaktura – první článek měl na starosti kontrolu uhrazení účastnických poplatků, další zápis do registračního seznamu, poté vybírání prezentací od jednotlivých přednášejících, výdej konferenčních materiálů, vytisknutí a vydání jmenovky, focení portréty a registraci na prohlídku věznice. Každý jedinec měl své stanoviště a úkol zajistit, aby delegát nevynechal ani jeden článek řetězu. Při počtu téměř 400 lidí to byl heroický výkon. Po celou dobu konference byl v provozu stánek VS ČR, kde jsme poskytovali informace o věznicích, rozdávali informační materiály a pouštěli prezentace VSČR.

Neviditelný nepřítel

Během příprav jsme čelili mnoha překážkám, které jsou spojeny se systémem fungování státní správy. Se vším jsme si poradili. Děly se ovšem – jak to bývá – i nepředvídatelné věci. Zmizely nám konferenční složky se zkompletovanými materiály, tiskárna netiskla jmenovky, na které už čekala fronta. Horší však bylo, když v průběhu konference vypukla mezi organizátory střevní viróza, takže se na jednotlivých stanovištích museli neustále střídat. Ti, kteří zrovna neseděli u registrace, trávili čas na toaletě či v horečkách na pokoji. Organizátoři si ale poradili i s tímto problémem a s vypětím všech sil zajistili průběh tak, že si účastníci ani ničeho nevšimli. Nutno podotknout, že i přes bolesti a vyčerpání panovala neustále dobrá nálada, nikdo nevypadl z rytmu, všechno se v dobré obrátilo a povětšinou jednodenní viróza odešla tak rychle, jak přišla.

Fotografování konference

Jedním ze záměrů organizátorů bylo celou konferenci intenzivně fotografovat. Každý večer i v noci se nejdříve fotky musely vytřídit (denně jich bylo několik stovek), vybrané snímky bylo třeba dále upravit, a nakonec odeslat k výrobě. Vyrobené fotografie bylo zapotřebí brzy ráno vyzvednout ve fotoalbu a vyvěsit je na panelu v hotelu. Každý účastník konference si tak mohl vzít snímek, který se mu líbil, jako památku na konferenci. Dalším projektem bylo vytvoření skupinové fotografie všech účastníků... to ale nebylo možné z prostorových důvodů realizovat klasickým způsobem, proto bylo rozhodnuto vytvořit originální fotomontáž. Od začátku registrace se tedy fotografovaly portréty účastníků před klíčovacím pozadím, aby pak bylo možné separované portréty namontovat skupinový historický portrét dozorců mírovské věznice z roku 1906. Grafické zpracování a umístění jednoho portrétu na skupinovou fotografii trvalo zhruba pět až deset minut, při počtu téměř 300 vyfotografovaných účastníků se jednalo o časově i technicky velmi náročný úkol.

Nesmírnou podporu nám poskytovali kolegové z odboru logistiky, kteří koordinovali a zajišťovali veškerou přepravu účastníků konference v rámci doprovodných akcí, organizačního týmu, do hotelu vozili techniku a materiály, instalovali prodejní výstavu a poté zase všechno dopravovali zpět na generální ředitelství. Navíc se každý večer konala nějaká kulturní akce – bylo nutné zajistit dopravu, vše zorganizovat. Do svých ulit jsme tak zalezli až v nočních hodinách. A další den nanovo. Pro některé organizátory to znamenalo, že pracovali 18 i 20 hodin denně. Přestože byli vyčerpaní, nedávali to na sobě znát.

Výstava vězeňských výrobků

Uskutečnila se rovněž charitativní prodejní výstava výrobků a obrazů, které věnovali odsouzení ze všech věznic Domova sv. Karla Boromejského. V Domově je mimo jiné umístěno oddělení výkonu trestu žen z Ruzyně, které řádovým sestrám pomáhají pečovat o vážně nemocné, handicapované a staré pacienty. Odsouzené ženy se také podílejí na chodu domova, uklízejí, vaří, starají se o zahradu apod. Tento projekt se stal středem zájmu zahraničních účastníků konference, kteří koupí výrobku podpořili činnost domova.

Zorganizovat prodejní výstavu bylo dalším úkolem pro organizátory. Vyžadovalo to oslovit všechny ředitele věznic a vazebních věznic, požádat o podporu a pomoc, shromáždit všechny výrobky, vytvořit a nafotit katalog, zabalit výrobky a nachystat je na prodej.

Recepce hostitelů

Jedním z důležitých momentů byla recepce hostitelské země. Jako vždy jsme dokázali takřka jít za málo peněz pořádně muziky, a to doslova. Během recepce u Strahovského kláštera mimo jiné vystoupily hudební skupiny odsouzených z věznic Světlá nad Sázavou a Kuřim. Hodně nám pomohly obě ředitelky, které s vědomím rizika

souhlasily s účastí odsouzených na slavnostní recepci. První hrály Světeláčky se svou skupinou K-Band a když poté nastoupili kuřimští B-Band se svými španělskými a cikánskými rytmy, roztančili všechny v sále. Zadoštíčením pro ně muselo být, že jim tleskali generální ředitelé i odborníci na vězeňství z celého světa. Delegát z Dominikánské republiky si dokonce s odsouzenými zazpíval, což byl zlatý hřeb večera. Na recepci také vystoupil ekonomický zástupce ředitele jedné české věznice, který začal pliváním ohně a pokračoval tancem s hrozným královským. Někteří generální ředitelé říkali, že se nechají propříště inspirovat a při výběru ekonomů budou požadovat zmíněné dovednosti, aby dokázali trochu přiškrtnout rozpočet. Naše akce byla nejlépeší a přitom podle účastníků nejlepší.

Posledním úkolem, ke kterému jsme se zavázali, byla organizace exkurzí do vazebních věznic a věznic Světlá, Litoměřice, Jiřice, Ruzyně – oddělení v Řepích, a návštěva památníku českého vězeňství na Pankráci, kde účastníky opět doprovázeli naši organizátoři, kteří zajišťovali tlumočení.

Velkou poctou tak pro nás byly stovky účastníků konference, kteří nám ve stoje aplaudovali, když nám prezident ICPA děkoval za naši práci. Odjezdem posledního hosta pro nás ale zdaleka nebyl konec.

Ve čtvrtek večer po návratu z věznic se konalo závěrečné rozloučení opět na Květnici, kam byli pozváni všichni, kteří se na hladkém průběhu konference podíleli. Poděkovat přišel i generální ředitel VS, který byl po vážné operaci, a proto se konference přímo nemohl účastnit. Ocenil dobrou práci všech přítomných, stejně jako výkonný ředitel ICPA Ed Wozniak, který se s kolegy také přišel rozloučit.

Odměnou pro nás bylo také ocenění ICPA v podobě udělení stříbrného členství v organizaci na tři roky, z čehož nám vyplývá spousta výhod, například přístup k odborným informacím a datům, prezentace VS na mezinárodních konferencích apod. Jinak takové členství stojí 5000 dolarů na rok. Čenu převzal generální ředitel VS ČR z rukou prezidenta ICPA. Generálnímu řediteli bylo v průběhu konference uděleno hned několik ocenění, mimo jiné od generálních ředitelů ze Slovenska, Izraele a Argentiny.

Já osobně si ale nejvíce si vážím ocenění z úst výkonného ředitele ICPA Eda Wozniaka, který se celou dobu přímo podílel na organizaci konference, a se kterým jsem byla téměř rok v pravidelném kontaktu. Jelikož organizace výročních konferencí patří do jeho kompetencí a takovouto akci již organizoval podesáté, slova uznání z jeho úst mě přesvědčila, že jsme práci odvedli na jedničku.

Co zbývá?

Hřejí nás také děkovné a pochvalné dopisy, které stále chodí od účastníků konference, ale i od vedení ICPA, za spolupráci také děkovaly milosrdné sestry z Domova sv. Karla Boromejského, ale i odsouzení, kteří dostali příležitost ukázat, že i když jsou ve vězení, mají i své světlé stránky.

Momentálně nás čeká ještě uzavření a vyhodnocení celé konference, předložení čerpání rozpočtu, závěrečná zpráva pro GR a ministra spravedlnosti, dokončení prezentace na webových stránkách.

Je třeba si ale uvědomit, že naši každodenní práci za nás nikdo neudělal, a to hovořím za všechny. Například můj návrat do kanceláře byl infarktový. Konferencí pro nás zkrátka nic neskončilo, bude potřeba dohnat neskutečné množství práce.

S každým kolegou jsem se loučila otázkou, zda by do toho šel znovu. K mému velkému překvapení všichni bez váhání řekli ano. Nedbali na to, že si mohli v teplé domova užívat prodlouženého víkendu spojeného se státním svátkem, ale většina z nich byla naopak ráda, že byli vytrženi z každodenních pracovních starostí a mohli se účastnit tak mimořádné konference. Pokud byste se ptali mně, tak ještě během konference bych řekla nikdy více, ale nyní si uvědomuji, že pokud bych znovu měla k ruce tým tak šikovných, ochotných a i po lidské stránce úžasných lidí, tak ano.

Nakupování za mřížemi

Soňa Haluzová

Každý obviněný a odsouzený, umístěný ve vazební věznici má právo týdenního nákupu potravin a věcí osobní potřeby. Výše finanční částky, za kterou si mohou obvinění nakoupit, činí tisíc korun, přičemž samotná úhrada nákupu se provádí bezhotovostní platbou. Tento nákup je ve Vazební věznici Brno realizován formou pojízdné vězeňské prodejny.

Vězeňskou prodejnu ve Vazební věznici Brno provozuje soukromý subjekt s tím, že minimální sortiment zboží vězeňské prodejny je vymezen ve Vnitřním řádu VV Brno. Jedná se zejména o potraviny, pochutiny, nápoje, ale i drogistické a průmyslové zboží. Navíc tento sortiment může být dále rozšířen o další povolené zboží včetně spotřební elektroniky na základě konkrétní objednávky. Mezi vězni je tak zejména v době návštěv zájem o květiny, bonboniéry, různá dárková balení cukrovinek, kosmetiky nebo hraček. Podmínky výkonu vazby mohou také zpříjemnit tiskoviny či společenské hry. Zakoupit lze i součásti přístrojů, jako je třeba polévková lžička a čajová lžička, nebo různé osobní potřeby, například spodní prádlo.

Mezi vězni je při nákupu na vazebních odděleních jednoznačně největší zájem o tabák značky Paramount, cigarety (oblíbené

jsou např. značky Red&White, Viceroy), kávu, cukroviny, oplatky nebo jogurty. Pro kontakt s blízkými jsou nezbytné prostředky k vedení korespondence a telefonování a tak se také hodně prodávají i bloky, obálky, známky, pohlednice (v oblíbenosti jsou různé žánrové edice nebo přání) a telefonní karty. Prodávачky vězeňské prodejny zaznamenaly v poslední době také zvýšený zájem o pečivo, jako jsou rohlíky, buchty nebo závin. V období chřipek a nachlazení se hodně prodávají i vitamíny např. B-komplex, Celaskon nebo šumivé multivitamíny, které se nesmějí zasílat v balíčku. „Někdo si nakoupí týdně tak za tři sta korun, někdo utratí každý týden povolenou tisícikorunu“ – říkají prodávачky a s úsměvem vzpomínají např. na vězně, který při objednávce jednoznačně trval na nákupu teplákové soupravy, ale jen značky Nike.

„Mezi nákupy vězňů nejsou výrazné rozdíly,“ říká Andrea Mašová, prodávачka vězeňské prodejny v Brně a dodává: „I ženy mají rády kávu, cigarety nebo oplatky. Proteiny na cvičení, které ale zde také objednávané jsou žádány výhradně mužskými odběrateli.“ Prodávачka Andrea Mašová pracovala dříve u stejné firmy, ale v civilním obchodě. Proto může porovnávat: „Pracovat jako prodávачka ve vězeňské prodejně je rozhodně jiné – prodávám jak v prodejně pro zaměstnance, tak se pohybuji i s vozíkem po vazebních odděleních. Práce tak určitě není stereotypní. A zatím jsem se ze strany vězňů nesešla s nějakou hrubostí, a to zde pracuji již pět let.“

Maturity ve věznici Valdice

Vítězslav Kutík

Maturity probíhají ve valdickém ŠVS již řadu let, ale tato byla výjimečná. Ukončili ji své dálkové studium žáci Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína v Hradci Králové. Počátek lze vystopovat v aktivitě místního katolického kněze P. Josefa Kordíka, který usiloval o možnost dálkového gymnaziálního studia v tamním ŠVS. Pro svou ideu získal podporu jak vedení valdické věznice, tak i tehdejšího ředitele biskup-

Úspěšnou maturitní zkouškou vyvrcholilo pětileté snažení dvou žáků dálkového studia školského vzdělávacího střediska valdické věznice. Dne 29. září 2008 oba studenti složili maturitu a připojili se tak ke svému kolegovi, který odmaturoval již v červnu.

ského gymnázia Jiřího Němečka, a posléze jeho nástupce Pavla Černého. Ředitelství školy připravilo výukový plán a zajistilo pedagogy pro výuku. Zde je třeba podotknout, že zájem o výuku ve Valdicích nebyl velký a někteří učitelé nabídku odmítli, protože nechtěli vyučovat ve vězení. Přesto Pavel Černý sestavil tým učitelů, kteří se zapojili do práce a celý rok připravovali skupinu odsouzených na přijímací zkoušky, kterými většina úspěšně prošla.

Ve školním roce 2004-2005 začalo dálkové studium, učitelé dojížděli jednou za měsíc na konzultace

a v pololetí proběhly klasifikační zkoušky. Takovým způsobem probíhala výuka v dalších letech. Odsouzení se učili český jazyk, anglický jazyk dějepis, zeměpis, základy společenských věd, matematiku, fyziku, výpočetní techniku, chemii a biologii. Dálkové studium je velmi náročné a ve výkonu trestu zvlášť. Odsouzení mají omezený přístup k učebnicím, část jich zajistilo biskupské gymnázium, zbytek si obstarali odsouzení sami. Tato forma vzdělávání není možná bez samostudia, pro které je třeba silné vůle. Aby odsouzení lépe zvládali jeho obtíž, učili se společně

v doučovacím kroužku, ve kterém jim pomáhali spoluvězni s vysokoškolským vzděláním.

Na maturity se žáci dlouho připravovali, kromě českého jazyka a angličtiny maturoval jeden z matematiky a fyziky, ostatní z dějepisu a základů společenských věd. Největším oříškem byla angličtina, jejíž výuka je v podmínkách valdické věznice velmi náročná. Jedna konzultace za měsíc a samostudium nestačí. Vyhlášení výsledků maturitní zkoušky se účastnil i ředitel věznice Karel Kocourek, který úspěšným maturantům pogratuloval k úspěchu a vyjádřil naději, že své znalosti řádně využijí po svém propuštění na svobodu. Svým žákům gratulovali též i jejich učitelé, pro něž byla výuka v nápravném zařízení velmi zajímavou zkušeností. Poznali nové prostředí a při výuce byli konfrontováni s žáky, se kterými by se v civilním životě těžko setkali. Na svých svěřencích nejvíce oceňovali jejich snahu pracovat na sobě.

Vysokoškolské studium pokračuje v brněnské věznici již pátý rokem

Soňa Haluzová

Ve středu 1. října 2008 se uskutečnil zápis vysokoškolských studentů z řad odsouzených, kteří na Ekonomicko-správní fakultě MU Brno studují již pátým rokem. Letos do prvního ročníku studia nastoupilo pět odsouzených mužů z věznic Rýnovice, Kuřim, Kynšperk, Heřmanice a jedna žena z věznice Světlá nad Sázavou.

Odsouzení si školné hradí z vlastních finančních zdrojů, a to v průměru kolem 18 tisíc korun za semestr. Ke studiu byli odsouzení vybráni na základě přísných kritérií, mezi nimiž nechybí kladné hodnocení a doporučující stanovisko kmenové věznice. Konečný počet přijímaných odsouzených – studentů VŠ je také limitován i volnou ubytovací kapacitou ve Vazební věznici Brno.

Odsouzení se přihlásili ke studiu v rámci projektu, který byl v praktické podobě zahájen již ve školním roce 2004/2005. V současné době studuje na ESF MU Brno celkem devět odsouzených ve třech ročnících. V rámci projektu již tři odsouzení úspěšně absolvovali bakalářské zkoušky a jeden odsouzený se ke zkouškám nyní připravuje.

Ekonomicko-správní fakulta MU v Brně nabízí odsouzeným dva obory, a to: regionální rozvoj a cestovní ruch, druhým studijním oborem je management. Vysokoškolské studium ve Vazební věznici Brno probíhá od roku 2004 formou celoživotního vzdělávání na bázi kreditového systému, což účastníkům studia umožňuje získávání kreditů použitelných v diplomovém studiu v rámci akreditovaných studijních programů.

Výuka odsouzených probíhá, pokud to podmínky zákona o výkonu trestu neumožňují jinak, přímo ve Vazební věznici Brno, kde jsou studující vězni trvale umístěni. Vazební věznice Brno v rámci uzavřené Dohody o spolupráci s ESF MU Brno zajišťuje koordinaci výuky a vstup lektorů, vybudo-

vala studovny s počítači a intranetem pro studující odsouzené. ESF MU Brno zapůjčila studujícím vězňům počítače, vybavené mimo jiné jazykovými programy, odbornou literaturu a LCD monitor pro výukové programy.

Vězení není pomsta Jaromír Hykl

Výkon trestu odnětí svobody není aktem msty. Jeho účelem není zastavit vývoj člověka, jeho osobnosti a jeho charakteru po dobu trestu odnětí svobody určené soudem. Zaměstnanci věznic, kteří se přímo zabývají činnostmi odsouzených zařazených na jejich oddělení si plně tuto skutečnost uvědomují a snaží se ji naplňovat každodenní prací.

Pravda, je to práce nelehká a velice náročná. Zejména proto, že musí o smysluplnosti své práce a jejich metodách a cílech trpělivě přesvědčovat větší část veřejnosti. Často jsme svědky různých mediálních výstupů ve sdělovacích prostředcích založených na neznalosti prostředí věznic a neznalosti platných zákonů a norem, které výkon trestu odnětí svobody upravují. Jednostranné pohledy na konkrétní realizaci programů zacházení s odsouzenými ve věznicích s velice omezenou možností pracovníků vězeňství vyjádřit se k problematice je pravidlem podobných komentářů, reportáží a článků. Negativní medializace vězeňství je od nepaměti jakýmsi folklórem a jen málokdy se objeví objektivní pohled na složitou práci lidí, kteří se věnují zacházení s odsouzenými. Podstatně větší prostor dostávají lidé z druhé strany mříží. Výkon trestu odnětí svobody již dávno není lepení pytlíků, lámání kamene v lomech či výkon jiných více či méně nepopulárních pracovních činností. Již to dávno nejsou kobky a řetězy. Ti, kdo volají po podobných metodách pravděpodobně zapomněli, že žijí ve 21. století a že zachování důstojnosti člověka je prvořadou záležitostí ve všech oborech lidské činnosti, vězeňství nevyjímaje. Moderní způsoby práce

s jedinečnou osobností člověka jsou již dávno v celém českém vězeňství pravidlem.

Ve Věznici Drahonice, kde je vykonáván trest odnětí svobody ve věznici typu s dohledem a s dozorem se s uvedenou tematikou trvale zabýváme a svou činností se snažíme v odsouzených upevňovat a umocňovat všechny jejich dosud získané kladné a pozitivní znalosti a vědomosti, tak, aby se po návratu do civilního života mohl odsouzený znovu zapojit do společnosti a újmy vzniklé pobytem ve výkonu trestu byly co nejmenší. Jedním z konkrétních případů naší snahy je start odsouzeného z Věznice Drahonice v okresní soutěži v kopané. V mužstvu Spartaku Lubenec nastupuje již celou podzimní část soutěže v záložní řadě hráč E.K. V Lubenci je na hostování z jednoho ze západočeských klubů. Mužstvo Spartaku shodou okolností řídí a diriguje z pozice kapitána vychovatel Bc. Vospálek, který má odsouzeného ve věznici na svém oddíle a podílí se na práci s tímto odsouzeným. E.K. se v základní sestavě objevuje každý týden na domácím hřišti i na hřištích soupeře. Do současné doby má na svém kontě tři vstřelené branky a patří k oporám mužstva. Kopaná patřila vždy k největším láskám jmenovaného hráče a fotbalem

bylo naplněno celé jeho dětství i dospívání. Jako žák se objevoval v krajských výběrech, v dorosteneckém věku hrál dorosteneckou ligu. Jeho slibnou fotbalovou kariéru přerušil kromě chronického zranění kolena, chybný životní krok, špatný odhad toho, kdo je kamarád a kdo ne. Snaha po co nejlepší ekonomické situaci v rodině, volba chybných postupů a následné porušení zákona. Je pobyt ve výkonu trestu důvodem k tomu, aby byl jeho vztah k fotbalu přerušen a ukončen? Je důvodem k tomu, aby byl člověk zdecimován a zbaven pozitivních pocitů? Je důvodem k tomu, aby byla přetřena ta jemná nit, která ho váže s normálním životem na svobodě? Není! Těch omezení, která musí odsouzený ve výkonu trestu ze zákona strpět je tolik, a tím víc, čím je člověk slušnější, že není nutno přistupovat k ještě dalším, která mohou způsobit vyhasnutí, rezignaci, letargii. Zákon o výkonu trestu to ani striktně nepřipouští. Je pochopitelně zbytečné zmiňovat se o maximální motivaci odsouzeného, který si je plně vědom, že při sebemenším pochybení jeho „mise“ v civilním fotbalovém klubu končí. Pokud tomu sám nezavdá příčinu, umožníme mu v jeho fotbalové činnosti pokračovat. Příležitost dostávají i jiní odsouzení v různých dalších aktivitách programů zacházení s odsouzenými ať už zájmových, vzdělávacích či veřejně prospěšných. A budou ji dostávat i nadále. Nadále budeme všechny pochybující trpělivě přesvědčovat o správnosti nastoupené cesty a budeme se snažit s pozitivními výsledky naší práce seznamovat širokou veřejnost. Úspěšný fotbalista z Věznice Drahonice je toho hmatatelným důkazem.

Práce i volný čas za mřížemi

Martina Žbánkova

Jedním z cílů výchovného procesu ve výkonu trestu je zabránit deformaci osobnosti vlivem vězeňského prostředí a jeho vnitřní komunity. Každý den má svůj pravidelně stanovený řád a jakmile se s ním člověk sžije, nastává pro něho jistý stereotyp. Tlumit tento stereotyp je žádoucí zejména proto, aby výkon trestu splňoval svůj účel a aby ho odsouzení nepřijímali pasivně.

Vazební věznici Olomouc se dlouhodobě daří spolupracovat s pěti soukromými firmami, které nabízejí vybraným odsouzeným možnost zaměstnávání na svých pracovištích. Mimo objekt vazební věznice pracují odsouzení již od počátku dubna 2003. Odsouzeným, kteří náročná kritéria výběru pro zařazení na nestřežené pracoviště nesplňují, je dána možnost pracovat ve vnitřním provozu věznice. Z celkového počtu odsouzených určených k výkonu trestu odnětí svobody zaměstnává olomoucká věznice v současnosti 98,08% odsouzených.

Někoho možná napadne otázka, jakým způsobem tráví čas vězňové, kterým se nenaskytla příležitost pracovního zařazení a mají tedy relativně spoustu volného času. Těmto odsouzeným, ale nejen jim, je k dispozici řada zájmových kroužků včetně například sportovního, zahradnického, výtvarného, šachového, počítačového, dále například videokroužek nebo kroužek kondičního posilování. V těchto aktivitách mohou trávit svůj volný čas smysluplným způsobem. Největší zájem je v současné době o sportovní hry, při kterých odsouzení hrají na čerstvém vzduchu na víceúčelovém hřišti. Ja-

kákoliv aktivita probíhající mimo vlastní objekt věznice je vítaným zpestřením dnů ve výkonu trestu, takže zahradnický kroužek se rovněž těší velké oblibě. V roce 2008 strávili odsouzení více než čtyři stovky hodin při nejrozdílnější péči o rostliny. Sklízí rajčata, salátové okurky, kedlubny, papriky, ředkvičky a další zeleninu, kterou obohacují svůj jídelníček. Udržují také travnaté plochy a okrasnou zahradu, které přispívají k zušlechťování areálu věznice.

Na odsouzené je pamatováno i s možností vzdělávání. Po dobu výkonu trestu se mohou naučit základům cizích jazyků, zejména angličtiny, němčiny, italštiny nebo španělštiny. Zájem je také o základy práce s počítačem či o opakování pravidel silničního provozu. Odsouzení mohou pracovat na vnitřním sebezdokonalování v rámci sociálně-psychologického výcviku nebo v encounter skupině.

Pro společnost je žádoucí, aby měli odsouzení dostatek času na

uvědomění si a rekapitulaci důvodů a okolností, pro které se do vězení dostali a také aby si dokázali vytvořit reálnou představu o tom, co budou dělat po svém propuštění. My jim v tomto novém nasměrování můžeme pomoci najít správnou cestu.

Funkční analýza práce jako progresivní personální nástroj

Soňa Haluzová

Funkční analýza práce (anglicky Functional Job Analysis – FJA) autora Dr. Sidney Finea z Milwaukee v USA je metodou, která vede k získávání objektivních informací s vysokou eliminací subjektivních prvků. Jedná se o pramen validních informací, nezbytných pro aktivity v oblasti řízení lidských zdrojů.

Vytvoření funkční analýzy práce (dále jen FAP) pro jednu pracovní pozici vyžaduje dvoudenní práci týmu, složeného z certifikovaného analytika a šesti pracovníků z různých jednotek, kteří v této pozici již déle působí, jsou nadřízenými hodnoceni jako vynikající a tudíž je možné tento vzorek považovat za reprezentativní. Výsledky FAP jsou pak shrnuty na zhruba desetistránkovém výstupu, a vzhledem k tomu, že jsou zcela konkrétní a jednoznačné s nimi lze rychle a operativně pracovat.

Policie ČR, tedy konkrétně skupina personálního rozvoje Ministerstva vnitra ČR, pracuje s metodou funkční analýzy již od roku 1996. Za tu dobu zpracovala desítky analýz různých služebních míst od řadových pozic až po ředitele PČR správ krajů a vyškolila řadu certifikovaných psychologů.

Proč potřebuje VS ČR funkční analýzu práce?

Vězeňská služba ČR, respektive Psychologické pracoviště GR VS ČR, se prakticky začalo zajímat o metodu FAP až počátkem roku 2008 v rámci řešení otázek výběru a posuzování uchazečů o přijetí k VS ČR a vytváření koncepce vzniku diagnosticko-konzultačních center. Výsledky analýzy jsou totiž všeobecně považovány za samozřejmý základ pro rozhodování ve všech směrech práce s lidskými zdroji: vychází se z nich mimo jiné při stanovení výběrových kritérií, stanovení psychologického profilu, který je následně používán při hodnocení pracovního nebo služebního výkonu, přičemž technika FAP je

pro tento účel celosvětově považována za jeden z nejlepších možných nástrojů. K tomu je třeba doplnit i skutečnost, že dosud Vězeňská služba ČR nemá takto pojímanou FAP pro žádnou funkci ani pro žádné pracovní místo.

V květnu 2008 absolvovala skupina šesti psychologů Vězeňské služby ČR školení u PhDr. Jiřího Kadlece v metodě FAP přímo na Ministerstvu vnitra ČR. K tomu, aby tito psychologové mohli v budoucnu sami s metodou FAP pracovat a získali potřebný certifikát, musí dále absolvovat i potřebné praktické náslechy a vést setkání pracovní skupiny pod supervizí.

Přesný postup FAP zaručuje přehlednost, výstižnost a objektivitu výstupu.

Ve dnech 29.-30.10.2008 se v Brně, v budově Hasičského záchranného sboru uskutečnilo pracovní setkání skupiny, jejímž úkolem bylo provedení FAP pro pozici dozorce 2. třídy. Funkční analýzu zde s příslušníky VS ČR, vybranými z věznice Drahonice, Stráž pod Ralskem, Heřmanice a vazebních věznic Brno a Praha-Pankrác vedl PhDr. Marek Ženata, psycholog HZS. PhDr. Ženata vedl skupinu k cíli erudovaně, přestože se jednalo v jeho případě o první desítku osobně prováděných analýz, jak mi později prozradil. O několik dnů dříve (6.-7. října) prováděl PhDr. Ženata také FAP v Praze, kde se pozornost soustředila na vychovatele Vězeňské služby a jejich činnost.

Pro příslušníky VS ČR, respektive vybrané přítomné dozorce 2. třídy, zvyklé jen na školení nebo na výcvik v sebeobraně či střeleckou přípravu, byla práce u kulatého stolu novinkou. První okamžiky společné práce byly sice provázeny rozpačitou a vzájemnou nejistotou, ale zvláště po sdělení výběrového kritéria účastníků, tedy výběru těch

nejlepších v rámci dané funkce, hovořili se zaujetím o své každodenní pracovní činnosti. Úkolem analytika pak bylo vést skupinu podle přesně daných kroků, sám informace nekomentovat, nepodsouvat či nekritizovat. A zejména vše zapisovat na flip-charts a to tak, aby všechny popsané listy byly po celou dobu k dispozici zúčastněným a podané informace mohly být neustále doplňovány a upřesňovány.

Po dvou dnech společné práce byly v rámci jednotlivých kroků zodpovězeny všechny otázky,

týkající se potřebných znalostí, schopností, dovedností a charakterových vlastností, byly detailně rozepsány všechny jednotlivé činnosti přítomných dozorců 2. třídy, ale i nastíněny potřebné výkonové standardy, tedy to, co dělá z průměrného pracovníka toho dobrého, toho, který v práci dosahuje vyšší kvality a je oporou firmy. Výsledkem, i když ne zcela finálním, pak bylo 20 popsaných velkých listů, vyvěšených po místnosti. Tím konečným výsledkem totiž bude až písemný materiál, který ještě

účastníci obdrží k vyjádření svého stanoviska s možností doplňujících poznámek či korekcí. Pak teprve FAP splní všechny kroky pro upřesnění kritérií a požadavků u vybrané funkce a současně zaručí, že výsledný popis daného pracovního místa odpovídá realitě, že v něm zkrátka nic nechybí a že celkově ani částečně není zkreslen směrem k lepšímu nebo horšímu dojmu z hlediska náročnosti nebo úrovně odpovědnosti. A to je přesně to, co personální diagnostika jako nástroj ke své činnosti potřebuje.

Psi se v Kynšperku se osvědčili

Petra Bělíková

Věznice Kynšperk nad Ohří zřídila od dubna 2008 úsek služební kynologie a získala tak v podobě služebních psů významné pomocníky při udržování kázně a pořádku a uplatňování opatření v oblasti protidrogové prevence.

strm. Judita Klarnerová
při ukázce zadržení pachatele se svým psem Erneem

V současné době jsou ve věznici čtyři služební psi, o které se starají čtyři příslušníci. Prvním z je nrap. Radek Čajka, který se věnuje kynologii již 20 let, z toho posledních osm profesionálně. Jeho svěřencem je půlroční člen pes bretaňský ohař Phoenix, který po složení zkoušky bude plnit úkoly psa na vyhledávání omamných a psychotropních látek. Radek Čajka je profesionál každým coulem, podílel se na založení výcvikového střediska ve Věznici Horní Slavkov. Od dubna pracuje na služebním místě inspektora strážní služby pro psovody ve zdejší věznici a předává své zkušenosti a nadšení dalším třem kolegům. Jedním z nich je pprap. Petr Zeman, který ve vězeňské službě není také žádným nováčkem. Ve vězeňské službě slouží už osmým rokem. Jedná se o zkušeného psovoda, který v kynšperské věznici připravuje osmiměsíční fenu německého ovčáka Kristýnu na vyhledávání návykových látek.

Po ukončení nástupního kurzu v institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem se na tuto odbornost bude specializovat i další člen týmu

strm. Judita Klarnerová. Pracuje u vězeňské služby od července letošního roku, ale její pětadvacetiletá kynologická zkušenost je inspirací a zdrojem poznatků pro ostatní kolegy. Judita se od srpna stará o rok a půl starého hnědého dobrmana Erneeho, ze kterého se stává pod jejím vedením prostředek, ze kterého mají odsouzení patřičný respekt.

Věkově nejmladším členem týmu je strm. Miroslav Černáč, kterého ke služební kynologii přivedla láska ke psům. Strážmistr Černáč nastoupil stejně jako jeho kolegyně Judita teprve nedávno. Při výcviku pracuje jako figurant. Posledním je pak nstrm. František Götz, který se mezi psovody zařadil skutečně nedávno, ve VS ČR však pracuje od února 2008.

Ze všech ostatních psovodů má s kynologií nejméně zkušeností, ale učí se s velkým zapálením a velmi rychle. Za partnera má služebně nejstaršího psa rotwailera Rockyho, jež byl pro práci ve vězeňství odkoupen od Městské policie Karlovy Vary, která snižovala stavy psovodů. Rocky tak našel nový domov a místní psovodi spolehlivého pomocníka.

V říjnu posílí jejich řady další zkušený psovod. I on jistě zúročí své zkušenosti s výcvikem psů a pomůže tak naplnit všechny plány pro věc zapálených psovodů Věznice Kynšperk nad Ohří.

Jednotný postup při organizaci, řízení a plnění úkolů služební kynologie ve Vězeňské službě České republiky včetně speciální služební kynologie určené pro odhalování výroby, držení a distribuce omamných a psychotropních látek a prekursorů, zásady činnosti Výcvikového střediska služební kynologie Vězeňské služby aj. upravuje nařízení generálního

Kristyna a Phoenix

ředitele Vězeňské služby České republiky o služební kynologii ve Vězeňské službě České republiky č. 37 z roku 2006.

Vězeňská služba má psy všestranné, psy obranné a psy specialisty určené na vyhledávání návykových látek a jinou speciální činnost, která vyplývá z potřeb služby. Psi jsou využíváni podle jejich kategorizace a vycvičení zejména k obraně psovoda před napadením jinou osobou, k obraně jiných osob, ve strážní a zásahové hlídce, při eskortách,

k průzkumu terénu a objektů, ke kontrole zásilek, k zadržení při útěku nebo pokusu o útěk, k bezprostřednímu pronásledování prchajících osob z výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, označení osob, k likvidaci vzpoury nebo rvačky mezi osobami ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody a při všech mimořádných opatřeních k zajištění bezpečnosti.

Služební kynologii metodicky řídí odbor vězeňské a justiční stráže, který rovněž organizuje výcvik psů a zdokonalování psovodů v odborných kurzech, vede centrální evidenci psů ve vězeňské službě a kontroluje plnění úkolů služební kynologie ve smyslu vydaných vnitřních předpisů. Ke zvyšování odborné způsobilosti psovodů a vycvičenosti služebních psů zabezpečuje na základě žádostí věznic odborné kurzy psů a psovodů a organizuje kynologické přebory a soutěže.

Žádné takové soutěže se místní psi zatím nezúčastnili, své umění však již předvedli občanům obce Dolní Rychnov u příležitosti setkání seniorů, které zorganizovala letos v srpnu tamní starostka paní Klímová. Druhou zářijovou sobotu se byli představit návštěvníkům akce pořádané Městským úřadem Sokolov u příležitosti kampaně Evropský den bez aut a u příležitosti Hornických oslav. Na všech třech akcích sklídili velký potlesk.

Popřejme jim, aby vězeňské službě sloužili s takovým nadšením a odpovědností dlouhá léta a aby se jim v průběhu nich podařilo naplnit všechny své smělé plány. Vězeňské službě popřejme hodně zapálených odborníků, kteří s osobním nasazením a vysokou profesionalitou plní své povinnosti i nad rámec svého osobního času.

strm. Judita Klarnerová (zleva) a pprap. Petr Zeman při oslavách Hornického dne

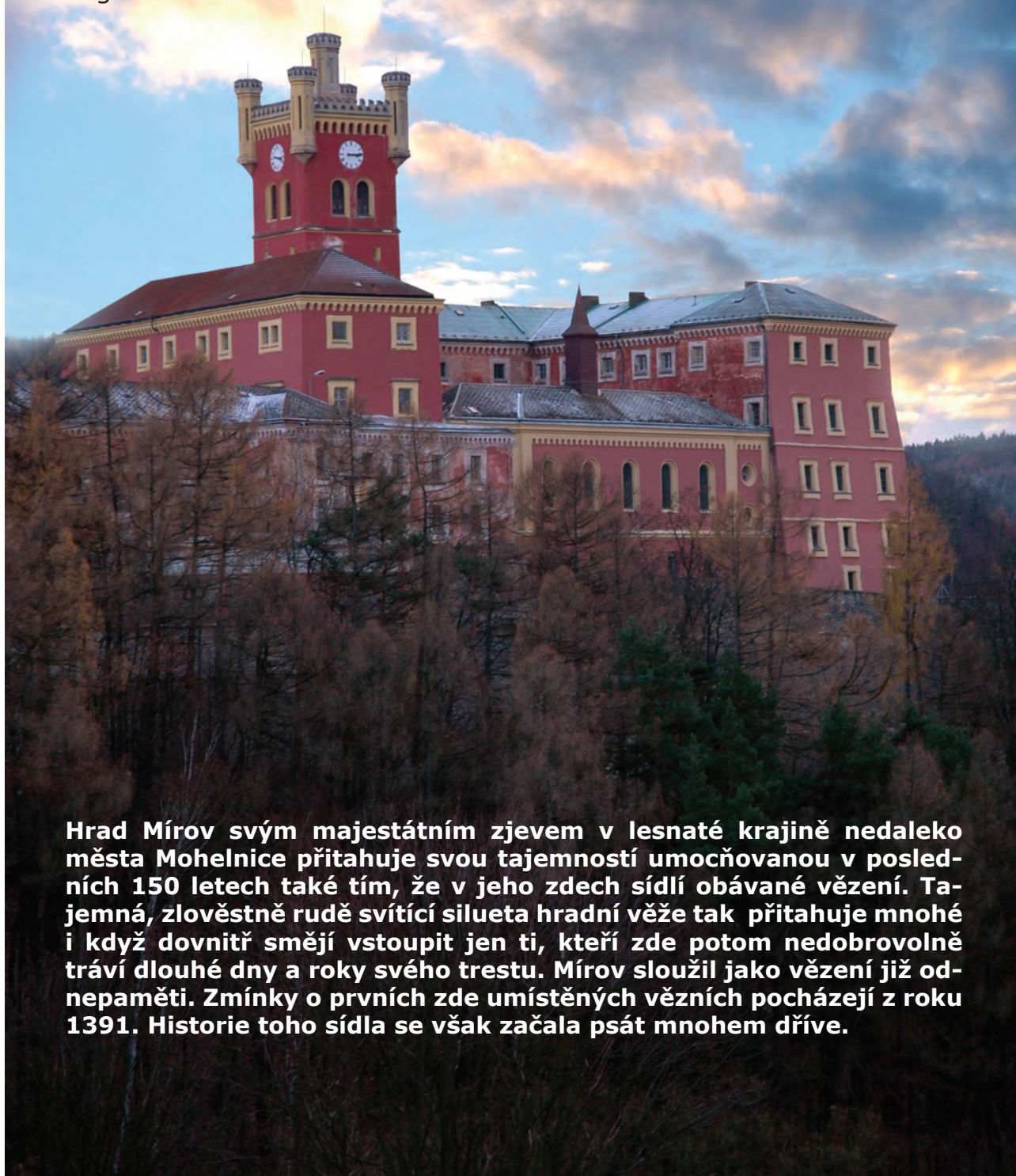
Nejstarší česká věznice oslavila 150. výročí

Mírov nejstarší vězení v zemi

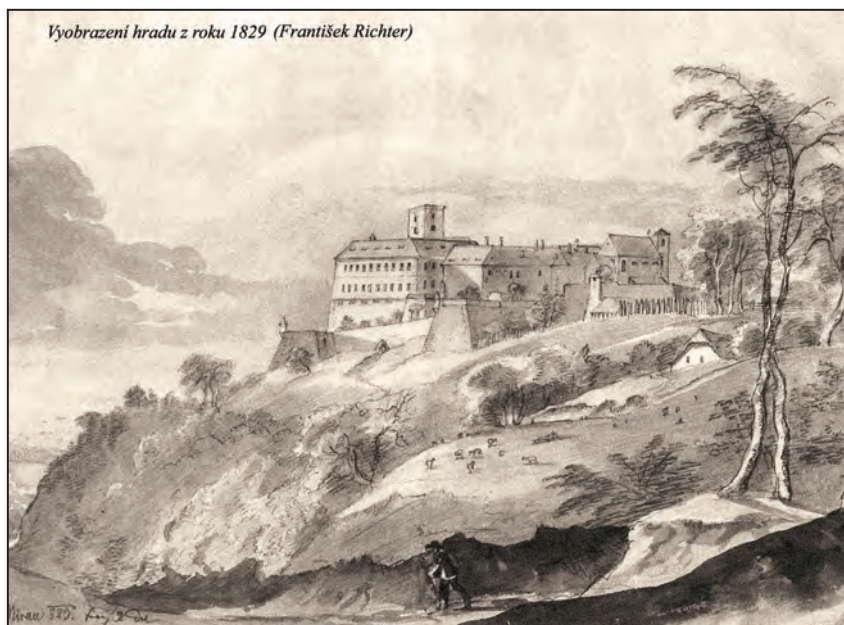
Břetislav Koudelka

Marek Wilhelm

Magda Petříková

Hrad Mírov svým majestátním zjevem v lesnaté krajině nedaleko města Mohelnice přitahuje svou tajemností umocňovanou v posledních 150 letech také tím, že v jeho zdech sídlí obávané vězení. Tajemná, zlověstně rudě svítící silueta hradní věže tak přitahuje mnohé i když dovnitř smějí vstoupit jen ti, kteří zde potom nedobrovolně tráví dlouhé dny a roky svého trestu. Mírov sloužil jako vězení již od nepaměti. Zmínky o prvních zde umístěných vězních pocházejí z roku 1391. Historie toho sídla se však začala psát mnohem dříve.

Výobrazení hradu z roku 1829 (František Richter)

Hrad Mírov byl založen v polovině 13. století biskupem Brunem. Zpočátku sloužil jako lovecké a letní sídlo olomouckým biskupům později se stal hospodářským střediskem celé zdejší oblasti. Hrad během let prošel mnohými přestavbami a z původního románského či snad raně gotického hradu se nic nezachovalo. Po rozsáhlé přestavbě v první polovině 14. století dostal hrad podobu gotické pevnosti, o jejíž dobytí se roku 1424 marně pokusili husité. Bezpečné a pohodlné sídlo navštěvovali biskupové a později arcibiskupové velmi často. Pevnost jim poskytovala bezpečí a okolní lesy zábavu v podobě lovů. Mírov byl tehdy oblíbeným sídlem zejména v horkých letních měsících.

Obrat však nastal po roce 1643, kdy pevnost oblehli Švédové a hradní posádka se jim po několika dnech vzdala. V září roku 1644 byl však Mírov po několikadenním útoku dobyt zpět. Zbytek švédské posádky opustil hrad teprve když byl zcela v plamenech. Poničený a zcela vypálený Mírov několik let bez užitku chátral a až pod vlivem hrozícího tureckého nebezpečí v druhé polovině 17. století došlo z popudu biskupa Karla II. z Lichtensteina k rozsáhlé přestavbě celého sídla do dnešní – pozdně barokní podoby. Mohutná pevnost byla přepychově vybavena pro pořádání slavností a hostin. V místním vězení byl v oné době držen několik let i děkan Kryštof Alois Lautner, známý z losinských čarodějnických procesů, později upálený v Mohelnici.

Karel II. z Lichtensteina je také stavebníkem barokního kostela sv. Markéty na předhradí, který stojí na místě starší sakrální stavby, zcela zničené během obléhání hradu za třicetileté války. Kostel sv. Markéty navrhl italský stavitel Giovanni Pietro Tencalla, jako jeden z posledních podélných kostelů na Moravě. Kostel sloužil svému účelu mnoho let až do r. 1950, kdy byl vězeňskou správou v souladu s tehdejší ideou přeměněn na skladiště, které později v roce 1952 vyhořelo. Zničený kostel měl být srovnán se zemí avšak po dlouhých jednáních rozhodl tehdejší předseda vlády Antonín Zápotocký o zachování stavby. Do téměř původní podoby se kostel sv. Markéty podařilo uvést až po roce 1989. Dne 30. října 1994 byl za účasti mnohých hostů i široké veřejnosti opět posvěcen. V současné době je kostel využíván zejména ke konání různých kulturních akcí.

Ale vraťme se zpět k hradu samotnému. Honosné sídlo v hlubokých lesích mimo centra společenského dění tehdejší doby přestalo být pro olomoucké biskupy zajímavé. Jeho úloha se omezila na pouhé správní středisko a pevnost nebyla zcela využita. To bylo jedním z důvodů proč sem byla po roce 1761 přemístěna kněžská káznice z Hukvald. Mírov tak postupně pozbyl původního významu, a začalo se o něm hovořit už jen v souvislosti s vězením. V kněžském vězení pobývali duchovní olomoucké diecéze a později arcidiecéze z různých důvodů, nejčastěji pro svoje prohřešky proti církevnímu řádu. Kněžský karcer byl na Mírově zrušen v roce 1853 a po několik let hrad sloužil jako vojenská nemocnice pro raněné rakouské vojáky s kapacitou 702 lůžek.

Počátky věznice

Trestnice pro mužské trestance na Mírově zahájila svůj provoz 26. srpna 1858 kdy sem byli přivezeni první trestanci ze Špilberka. Kapacita se pohybovala kolem 700 vězňů. Ti pracovali převážně v dílnách, na polích a zahradách v okolí hradu. Správu trestnice převzal po roce 1860 řeholní řád Sester sv. Karla Boromejského. Pracovalo zde třináct sester a 90 dozorců, ostrahu zajišťovalo vojsko. Do třetího nádvoří hradu byl vestavěn nový kostel zasvěcený Neposkvrněnému početí Panny Marie, vnitřní hrad byl zvýšen o jedno patro a hranolovitá věž s hodinami byla nově zakončena cimbuřím v tudorovském stylu. Ve vsi pod hradem bylo také pro potřeby trestnice postaveno sídliště dozoreckých domků.

Poslání hradu je takto až do dnešní doby nezměněno. Po první světové válce se Mírov stal jednou z devíti československých trestnic. Ve třicátých letech minulého století zde bylo zřízeno na svoji dobu moderní nemocniční zařízení s kapacitou 300 trestanců, které se zabývalo léčbou tuberkulózy.

Druhá světová válka znamenala pro Mírov, který se rázem ocitl na území německého státu, nejednu změnu. Došlo k odsunu českých trestanců i personálu a ústav byl předán německé branné moci. Zpočátku zde byla zřízena vyšetřovací věznice gestapa ovšem hrad se svými velkými celami se pro tento typ vězení příliš nehodil. Již koncem roku 1942 došlo ke změně a z Mírova se stala věznice pro nemocné tuberkulózou, kteří sem byli sváženi z celé Evropy. Nejvíce jich však bylo z Polska. V době války zde bylo zabito a umučeno 666 vězňů, převáž-

ně polské národnosti, kteří jsou dnes pochováni na vězeňském hřbitově na Mírově

Věznice pro zrádce

V poválečném období měl Mírov zpočátku sloužit jako věznice pro retribuční vězně a kolaboranty. Tito zde byli skutečně v drtivé převaze až do počátku padesátých let, kdy zde byl zřízen nechvalně známý Tábor nucené práce, ve kterém byli umístěni vojáci a důstojníci, kteří nechtěli akceptovat nové politické zřízení po roce 1948. Kapacita věznice byla stanovena na 700 vězňů. Později, v padesátých letech, zde bylo umístěno až 1800 vězňů. Mimo vojáků v TNP, který byl zvláštním vězením ve vězení, zde bylo umístěno také mnoho kněží, spisovatelé, básníci a další odpůrci komunistického režimu. Svůj trest si zde odpykával v polovině padesátých let i poslední socialistický prezident Gustáv Husák.

V 70. a 80. letech minulého století sloužil Mírov jako Nápravně výchovný ústav pro odsouzené II. nápravně výchovné skupiny (a od roku 1980 III. NVS – jednalo se zejména o osoby odsouzené za nejzávažnější trestné činy). O Mírovu se mnohdy hovořilo jako o vězení pro tzv. politické vězně. Ve skutečnosti se počet odsouzených podle hlavy I. trestního zákona pohyboval kolem 12 až 15.

Tyto roky byly pro mírovský hrad obdobím stavebního rozmachu. Relativní dostatek peněz ze státního rozpočtu umožnil Sboru nápravné výchovy opravit celá desetiletí zanedbávané objekty. Jednou z nejnáročnějších byla oprava hradeb, při které stavební firmy využívaly také odsouzených. Ve všech budovách byla vyměněna elektroinstalace a vodoinstalace, vyměněna byla všechna okna a masivní dřevěné dveře cel nahradily ocelové dveře s dokonalejším uzamykacím systémem včetně elektronické signalizace.

Díky péči věznice o tuto významnou kulturní památku se podařilo zachránit mnohé z historického dědictví minulých generací. Doslova na poslední chvíli byla provedena v řadě objektů výměna stropů a krovů; s obrovskými finančními náklady byly zachráněny před zřícením jedinečné klenby, zdobené štukem. Mírovská

zdroj: publikace Hrad Mírov

věznice však několikrát neblaze doplatila na rozporuplná rozhodnutí v obdobích, kdy se nevědělo co dál s Mírovem a tok peněz do oprav se tak prakticky zastavil. Opakovaně se vyskytovaly názory, že vězení v tomto starobylém hradu nemá budoucnost. Ne jinak tomu bylo v roce 1986, kdy se tehdejší Sbor nápravné výchovy chtěl zbavit věznice, nechvalně proslulé z 50. let. Mírov měl být z mapy českých věznic do konce roku 1989 vymazán. Prodloužení činnosti věznice o dalších pět let bylo ale znovu zpochybněno po převratu, kdy převládal názor, že v nově se tvořící společnosti již nebude takové množství věznic potřeba. Rozsáhlá amnestie v roce 1990 znamenala snížení počtu vězňů a zrušení řady pracovišť uvnitř věznice. To ve svém důsledku umožnilo provádět řadu náročných stavebních prací, vyčistit hrad od různých dočasných staveb, modernizovat ubytovací prostory pro odsouzené. Konečně podle možností rozpočtu ministerstva spravedlnosti se dostalo i na opravy fasád objektů. Zajímavou a pro personál náročnou epizodou věznice bylo období, kdy sem na několik roků byla umístěna i vazba, aby se tak odlehčilo ostatním vazebním věznicím. K tomuto účelu musela být zásadním způsobem upravena budova, kde se po desítky let vykonávaly kázeňské tresty. Významným posunem v modernizaci věznice v tomto období byla plynofikace celého objektu. Kouř, který po několik staletí stoupal z desítek komínů mírovského hradu konečně současně s kamny na uhlí zmizel. To se samozřejmě projevilo na čistotě ve všech budovách i na zlepšení ovzduší. Je pochopitelné, že pro Vězeňskou službu by bylo daleko snadnější udržovat věznic v nové moderní budově, kdy je možné stejného efektu docílit s podstatně nižšími náklady. Pokud nejste zrovna vlastníkem nebo správcem hradu, jen těžko si představíte, jaké břímě takováto nemovitost představuje. Když se porozhlédneme po naší zemi, nemůžeme nevidět v jak žalostném stavu se nacházejí mnohé daleko významnější památky.

zdroj: publikace Hrad Mírov

Mírov dnes

Po rozsáhlé amnestii prezidenta republiky ze dne 1. ledna 1990 bylo rozhodnuto o změně profilace a věznice Mírov se pomalu stávala jednou z nejstřeženějších věznic v České republice. Profilována byla jako věznice se zvýšenou ostrahou a po zrušení trestu smrti zde byli na nově vybudované oddělení umístěni první dva odsouzení k trestu doživotí v České republice. V současné době je kapacita věznice 345 míst, a na jednoho odsouzeného připadají 4 m². Mírovská věznice má kromě oddělení se zvýšenou ostrahou také oddělení s dozorem, s ostrahou, oddělení pro výkon doživotních trestů a oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených s poruchou duševní a poruchou chování. Výrazně se změnilo, zejména v porovnání s obdobím před rokem 1989, i složení vězňů. Odsouzení s krátkými, často měsíčními tresty, vystřídal pachatelé těch nejzávažnějších trestných činů jako jsou vraždy, loupežná přepadení, znásilnění, vydírání a v poslední době i pachatelé trestných činů souvisejících s výrobou a šířením drog a organizovaného zločinu.

Vězni jsou v průběhu výkonu trestu ubytováni na 80 společných ce-

150. výročí zahájení provozu státní věznice Mírov, které připadá na rok 2008, se stalo příležitostí zaměstnanců tohoto, pro mnoho lidí jistě zvláštního zařízení, ohlédnout se zpět do minulosti. Řada z nich se podílela na zdokumentování historie hradu od jeho založení až po současnost. Hledali v archivech, muzeích, knihovnách i v soukromých sbírkách. Soustředili tak mnoho cenných dokumentů a fotografií, z nichž vznikla poutavá publikace o hradu Mírov, o věznici i o jejích obyvatelích.

U příležitosti oslav tohoto kulatého výročí připravili pracovníci věznice přímo za zdmi tohoto nejtěžšího vězení, v kostele sv. Markéty, výstavu, dokumentující celou historii Mírova. Veřejnosti se tak naskýtá jedinečná možnost nahlédnout alespoň pootevřenými dveřmi do míst, která známe většinou jen z vyprávění.

lách, ta největší má 18 lůžek. Celkem 32 cel je určeno pro dva vězně, jednolůžkových je v současné době osm, cel pro nekuřáky 15.

Ve věznici je zřízena i soudní místnost, v níž se projednávají žádosti odsouzených případně návrhy ředitele věznice na podmíněné propuštění z výkonu trestu či přeřazení do věznice mírnějšího typu. O žádostech rozhoduje trestní senát Okresního soudu v Šumperku.

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody ukládá všem odsouzeným povinnost pracovat, je však velmi obtížné pro vězně práci zajistit. Zaměstnanost vězňů se v poslední době pohybuje kolem 63%.

S ohledem na složení odsouzených musí věznice zajistit takové pracovní uplatnění, které lze realizovat uvnitř areálu.

Část odsouzených tak pracuje v dřevovýrobě, zejména při výrobě nábytku. Staré nevyhovující dílny vystřídala v roce 2007 nová výrobní hala, která splňuje jak bezpečnostní hlediska pro pracovní zařazení až 50 odsouzených, tak moderní pracovní i hygienické podmínky pro práci odsouzených, ale i zaměstnanců Střediska hospodářské činnosti. Nábytkem vyrobeným za zdmi věznice bylo vybaveno např. pracoviště veřejného ochránce práv v Brně, Justiční palác v Liberci a další objekty státní správy. Jeho kvalita je plně srovnatelná s nabídkou na běžném trhu. Největší procento odsouzených nalezlo uplatnění na pracovišti kovovýroby.

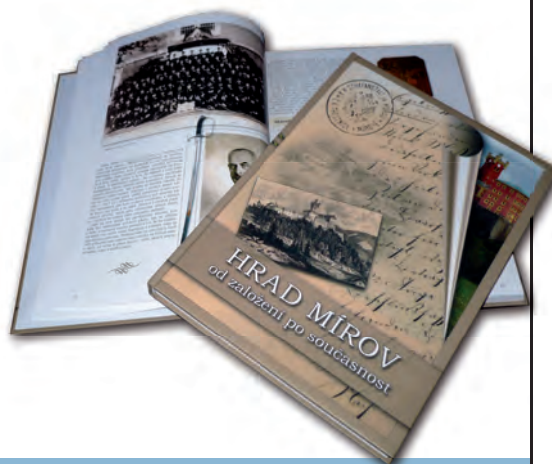
Vzhledem k dlouhodobým trestům odsouzených je personálem věznice kladen velký důraz na jejich mimopracovní aktivity a využívání volného času. Kromě, dá se říci, obvyklého vyžití při sportu, mohou odsouzení své zájmy a schopnosti

uplatnit i v jiných oblastech, ať už jsou to hudební skupiny, různé kroužky – např. výtvarného umění, akvaristický, práce s PC a řada dalších. K dispozici mají knihovnu se svazky odborné i právnické literatury, ale i značným počtem beletrie. Na veřejnosti jsou velmi populární dřevěné hračky a další didaktické pomůcky pro postižené děti. Vězni je vyrábí z odpadového materiálu v rámci pracovní terapie. Hračky, ale i další výrobky jsou pravidelně jedenkrát ročně prezentovány na výstavě zájmově umělecké činnosti, jejichž součástí jsou i vystoupení hudebních skupin a jednotlivců.

Základní zdravotní péče o odsouzené je zajišťována pracovníky zdravotnického střediska. K dispozici je kromě ordinace praktického lékaře i zubní ambulance a řada lékařů specialistů do věznice dochází. V případě potřeby dlouhodobějšího léčení mohou být odsouzení přemístěni do vězeňských nemocnic ve vazební věznici v Brně či v Praze Pankráci.

Provoz věznice zabezpečuje v průměru 280 zaměstnanců, z toho asi stovka jsou zaměstnanci v pracovním poměru, kteří působí například v oblastech ekonomiky, logistiky, zdravotnictví a zejména pak odpovídají za práci s odsouzenými (vychovatelé, pedagogové a další specialisté). Příslušníci ve služebním poměru pak plní úkoly dozorcí služby na ubytovnách a pracovištích odsouzených, zabezpečují strážní a eskortní službu.

Důležitými a nezastupitelnými pomocníky Vězeňské služby jsou služební psi. Většina z nich plní úkoly při posilování bezpečnosti věznice a jejich zaměstnanců, ale jsou zde i speciálně vycvičení psi na vyhledávání drog.

Šerif Joseph M. Arpaio nejvyšší představitel arizonského okresu Maricopa patří patrně k nejkontroverznějším osobnostem americké justice a veřejného života vůbec. Sám se označuje za nejtvrdšího amerického šerifa, který se nebojí prosazovat přísné až drsné vězeňské metody v marikopském okresním žaláři, který spadá do jeho jurisdikce. Arpaio je proslulý obnovením skupinových okovů, oblékáním vězňů do růžového spodního prádla a jejich ubytováním ve stanovém městečku uvnitř areálu věznice.

Tvrdost nebo mučení

Jak se žije ve vězení u nejtvrdšího šerifa Ameriky Joe Arpaia

Robert Blanda

Arpaio se prezentuje názorem, že s vězni je třeba zacházet jak nejtvrději to je jen možné, neboť je to součástí trestu za jejich protispolečenské chování. V této souvislosti je třeba zmínit, že v Arpaiově okresním žaláři jsou uvězněni lidé s tresty do jednoho roku a vazební stíhaní, tedy lidé, jejichž vina nebyla dosud soudem prokázána. Do Arpaiova okresního vězení se lze dostat snadno, za rychlou jízdu, za nepovolenou konzumaci alkoholu nebo za cigaretu marihuany.

Není divu, že Arpaio dělí Ameriku na dva nesmiřitelné skupiny. Jeho příznivci ho podporují a jako voliči ho opakovaně ho potvrdili ve funkci. Odpůrci, velmi často pozůstalí po obětech jeho tvrdých vězeňských metod, žádají jeho odchod, demonstrují proti němu a soudí se ním. Arpaio čelí řadě žalob za způsobená úmrtí či újmy na zdraví a jeho úřad musí pozůstalým uhradit částky v řádech desítek miliónů dolarů. To relativizuje Arpaiova smělá prohlášení, kolik peněz daňových poplatníků jeho drastické úspory na vězeňské stravě a dalších výdajích, ušetří. Proti Arpaiově vězeňským metodám se staví řada národních i mezinárodních institucí, například Amnesty International, Arizonská ekumenická rada, Americký židovský výbor, arizonská pobočka Ani-Defamační ligy či Americký svaz občanských svobod.

Arpaiovy vězeňské reformy

Arpaio omezil vězňům přísun stravy na dvě vydatná jídla denně, velmi často šlo o proslulé proslé těstoviny. Podařilo se mu tím snížit denní výdaje na stravu pro jednoho vězně na 90 centů; v loňském roce se Arpaio dokonce chlubil tím, že se mu podařilo výdaje omezit až na 30 centů. Ve svém vězení dále zakázal kořeněná jídla, kávu a později i sůl a pepř.

Vězňům zakázal četbu sexuálně explicitních tiskovin, včetně časopisu Playboy,

zejména kvůli stížnostem dozorkyň, které si stěžovaly že vězňové porovnávají jejich proporce s modelkami v časopise. Arpaio zakázal také kouření a používání posilovacích strojů. Zábavu vězňů omezil na sledování filmů označených kategorií „G“ (všeobecná přístupnost), soudem povolené televizní kabelové stanice zakázal s výjimkou pořadů, které Arpaio považuje za vzdělávací, jako například Animal Planet, Disney Channel, The Weather Channel, A&E, CNN a místní vládní kanál.

Dalším Arpaiovým úsporným opatřením bylo zřízení stanového městečka pro část vězeňské populace. Ubytování ve stanech pro americké věznice neobvyklé, ve Phonixu, kde se Arpaiova věznice nalézají, jsou však časté vysoké teploty, dosahující až 45 stupňů Celsia. V dobách veder bylo vězňům dovoleno svléknout se do růžových trenýrek, stanové ubikace byly navíc vybaveny větráky a cisternami s vodou.

Další Arpaiovou reformou bylo znovuzavedení skupinových pout, jež

se již ve většině Spojených států nepoužívají. Podle Arpaia se ale při jejich používání nejedná o zpřísnění trestu, ale vlastně o odměnu. Vězňové jsou totiž při kázeňských přestupcích přerazeni do separace, kde jsou uvězněni po čtyřech a tráví spolu 23 hodin denně. Při slušném chování v separaci může méně nebezpečný vězeň požádat o umožnění neplacené práce v okovech, která je pro něho krokem k rehabilitaci mezi ostatní vězeňskou populací. Vězňové ve společných okovech, včetně žen či mladistvých, se posílají na různé veřejné práce jako je údržba komunikací, úklid či pohřbívání bezdomovců na okresním hřbitově.

Arpaiovi vězňové fasují růžové spodní prádlo (vedle běžného černobílé pruhovaného oděvu). Důvodem pro zřízení růžového prádla je podle šerifa skutečnost, že bílé prádlo se v minulosti pašovalo z věznice ven a prodávalo po ulicích. Růžové prádlo je podle Arpaia dostatečně nedůstojné, aby o něj nebyl na veřejnosti zájem a tudíž se s ním neobchodovalo. Arpaio je znám také kvůli

svému tvrdému postupu proti cizincům a zvláště ilegálním přistěhovalcům a lidem odlišné barvy pleti. Ve svém žaláři aplikuje přísné vzdělávací metody zaměřené na znalost vybraných amerických reálií a pečlivé zvládnutí věty God Bless America (Bůh žehnej Americe)!

Oběti Arpaiova věznění

Arpaio obhazuje své metody snahou o snížení veřejných výdajů na vězeňství a úsilím o snižování kriminality obecně. Organizace Amnesty International však sestavila zprávu o zacházení s vězni v maripoském žaláři. Pozůstali po obětech, které v Arpaiově věznici zamřely nebo jejichž zdraví bylo vězněním vážně poškozeno, žalují šerifův úřad. Ten musel dosud zaplatit 43 miliónů dolarů na odškodném. V letech 2004 až 2007 musel šerifův úřad čelit více než 2150 žalobám nejrozdůlnějšího druhu podaným jak federálním soudům, tak mariposkému okresnímu soudu a na dalších místech.

Zřejmě nejznámější je případ úmrtí Charlese Agstera. Tento třicetiletý mentálně postižený muž zemřel v Arpaiově vězení po té, co byl dozorcí tři dny připoután na speciální židli určené pro pacifikaci agresivních vězňů. Aster se dostal do vězení nešťastnou náhodou. Cestou z psychiatrického ošetření se svými rodiči zastavil v obchodě, kde ho přepadl záchvat paranoie. Když odmítl obchod opustit, požádali jeho rodiče o pomoc šerifovy muže. Ti ho zatkli a převezli do medisonského městského žaláře, kde mu nasadili na hlavu kuklu a přivázali ho k židli, přestože bylo zjevné, že má psychický záchvat a ztrácí vědomí. Po třech dnech byl nalezen mrtvý. Při ohledání byla zjištěna otrava metamfetaminem (pervitinem). Výsledkem následné soudní žaloby byla povinnost zaplatit pozůstalým odškodné ve výši devíti miliónů dolarů.

Arpaio má na svědomí i smrt Scotta Norberga, který rovněž zemřel ve vězení. Do něho se dostal za údajné napadení policisty. Také Norbert byl patrně závislý na pervitinu a při pitvě bylo zjištěno, že byl několikrát zasažen paralyzátorem. Podle zprávy Amnesty International byl Norberg spoután a vyvečen za nohy ze své cely. Po té byl připoután

k židli a oslepen rouškou přehozenou přes hlavu. Příčinou následné smrti bylo udušení. Pozůstali vysoudili na Arpaiově úřadě něco přes osm miliónů dolarů. Také v tomto případě existuje vážné podezření, že Arpaiovi lidé manipulovali s důkazy.

Kromě případů se zavinění smrti vězněné osoby čelí Arpaio několika dalším žalobám z těžkého poškození zdraví s trvalými následky, neboť několik vězňů bylo hrubým zacházením ze strany dozorců trvale zmrzačeno, případně utrpěly nevratné poškození mozku. Vyskytly se i případy neposkytnutí kvalifikované lékařské pomoci i či její nedostatečnost. Následkem takového chování došlo nejméně v jednom případě k úmrtí novorozence.

Šerifův úřad má kromě toho řadu konfliktů se sdělovacími prostředky a s představiteli občanských iniciativ. Přesto všechno se Arpaio těší široké podpoře z řad prostých obyvatel jižanské Arizony, kterým jeho tvrdý postup vůči provinilcům a přistěhovalcům jen vyhovuje. Také proto ho podporují jak v místních volbách, tak při soudních sporech nebo demonstracích. Jaká je politická budoucnost tohoto kontroverzního republikána není v současné době vůbec jasné.

Deset let vězeňské duchovní služby

V kostele svatého Martina ve zdi se ve středu 12. listopadu odpoledne uskutečnila slavnostní bohoslužba věnovaná desátému výročí působení Vězeňské duchovní služby v českých věznicích. Slavnostní mše se zúčastnil veřejný ochránce lidských práv Otakar Motejl a náměstek ministra spravedlnosti Marek Ženíšek. Vězeňskou službu ČR reprezentoval první náměstek generálního ředitele Petr Dohnal, vrchní ředitelka kabinetu GR VS Radomíra Dlouhá a další. Bohoslužbu vedl v čele kaplanů a představitelů různých církví a náboženských společností působících v českých věznicích hlavní kaplan VS ČR Bohdan Pivoňka.

Podle Renaty Balcarové, předsedkyně občanského sdružení Vězeňská duchovenská péče, která s vězeňskou duchovní službou spolupracuje, působí v českých věznicích 33 kaplanů z celkem desítky křesťanských církví. „Duchovní péče v českých věznicích působí na ekumenickém, tedy mezicírkevním principu, což je v Evropě i ve světě docela unikátní,“ uvedla Balcarová. Další zajímavostí podle ní je, že v českých věznicích působí také čtyři ženy kaplanky, z nichž jedna je dokonce z římsko-katolické církve. „To je náš další unikát,“ dodala kaplanka Balcarová.

Kromě kaplanů různých křesťanských církví mohou vězňové v českých věznicích získat útěchu i od duchovních mimokřesťanských, zejména z židovské obce nebo muslimské církve. Návštěvy těchto duchovních sice nejsou založeny na stejném legislativním základě jakop v případě křesťanských církví, ale v praxi se normálně uskutečňují. „Ve věznici Praha Ruzyně dokonce existuje dvojité kaple, kterou mohou navštěvovat jak křesťané, tak muslimové,“ vysvětlila Renata Balcarová.

red

VOLBY2008 VOLBY2008

Téměř 30 procent vězňů se účastnilo voleb.

Celkem mohlo v pátek a v sobotu vhodit svůj hlas do urny 455 vězňů oprávněných volit. Této možnosti využilo 133 z nich. 11 obviněných a 122 odsouzených. Absolutní účast tedy byla 29 procent.

Odsouzení mají ze zákona právo volit pouze do Parlamentu ČR nebo do Senátu. Komunálních nebo krajských voleb se účastnit nemohou, to je umožněno pouze obviněným z vazebních věznic.

Do senátu parlamentu ČR se volilo ve věznicích Drahonice, Hradec Králové, Karviná, Mírov, Nové Sedlo, Odolov, Oráčov, Plzeň, Příbram, Vinařice, Znojmo.

Fotosoutěž

Vyhlášení výsledků fotosoutěže VS ČR

Na poradě tiskových mluvčích v květnu v zotavovně Přední Labská vyhlásil vedoucí tiskového oddělení VS ČR Robert Káčer fotosoutěž na téma zacházení s vězni. Na říjnové poradě uskutečněné tentokrát v pražské zotavovně Květnice byly vyhlášeny vítězné snímky:

První cena

Jitka Stloukalová, věznice Příbram, bez názvu

Porota ocenila zejména vysokou reportážní a estetickou hodnotu snímku, zcela jasně a čitelně odkazující na vězeňské prostředí. Účinek snímku je zesílen kontrastem civilní činnosti (stříhání vlasů) s temným až pochmurným prostředím věznice. Mírná podexpozice snímku zde není na škodu, neboť dotváří celkovou atmosféru. Průhled mřížemi zde funguje jako prvek efektivně vtahující diváka zvenčí dovnitř do prostředí věznice a odhalující mu osobní život vězňů.

Druhá cena

Monika Králová, věznice Rýnovice „Pracoviště brusírna“

Porota ocenila zejména vysokou estetickou a technickou hodnotu snímku. Pozornost si zaslouží zejména skutečnost, že se jedná o snímek, který nezachycuje tvář odsouzených a přitom ale vypovídá o tom, že byl pořízen ve vězení.

Třetí cena

Eva Hodná, věznice Světlá nad Sázavou, Reportáž z akce Miss Krimi

Porota ocenila zejména reportážní přístup autorky ke zpracování společenské akce uvnitř vězeňské komunity. Snímky dobře vystihují atmosféru a fungování uzavřeného kolektivu a vypovídají o způsobu života ve vězení.

Krásné prožítí vánočních svátků,
mnoho úspěchů v novém roce
jak pracovních, tak osobních,
přeje redakce časopisu

